

**Programma voor
Plattelandsontwikkeling Vlaanderen
2007-2013
Jaarverslag 2007**

**Departement Landbouw en Visserij
afdeling Monitoring en Studie**

**Michael Van Zeebroeck
Koen Carels
Vincent Samborski**

Programma voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013, Jaarverslag 2007

Michael Van Zeebroeck, Koen Carels, Vincent Samborski

juni 2008

 Download PDF-document: **Jaarverslag, 85 blz**

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Monitoring en Studie
Ellipsgebouw (6de verdieping)
Koning Albert II - laan 35, bus 40
1030 Brussel
Tel. 02 552 78 24 - Fax 02 552 78 21
✉ e-mail: ams@vlaanderen.be

Vermenigvuldiging of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Van Zeebroeck M., Carels K., Samborski V (2008) *Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013, Jaarverslag 2007*, Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u graag hierbij helpen. U kan steeds contact met ons opnemen.

**Programma voor
Plattelandsontwikkeling Vlaanderen
2007-2013
Jaarverslag 2007**

Conform artikel 78, d) van Verordening (EG) nr. 1698/2005 werd dit jaarverslag 2007 door het Toezichtcomité onderzocht en goedgekeurd, alvorens het aan de Europese Commissie werd overgemaakt.

Inhoudstafel

VOORWOORD	6
INLEIDING	7
1 ALGEMENE OMSTANDIGHEDEN	8
2 PROGRAMMA MANAGEMENT	9
2.1 COMITÉ VAN TOEZICHT	9
2.2 BEHEERSAUTORITEIT (CCEP)	10
2.2.1 Toezicht en evaluatie	10
2.2.2 Programmabeheer.....	10
2.2.3 Technische bijstand.....	11
2.2.4 Voorlichting en publiciteit.....	12
3 ONGOING EVALUATION	14
3.1 BETEKENIS.....	14
3.2 ACTIVITEITEN 2007	17
3.2.1 Input- en outputindicatoren.....	17
3.2.2 Resultaatindicatoren	17
3.2.3 Baseline indicatoren.....	18
3.2.4 PDPO II-indicatorendatabank.....	18
3.2.5 Ex Post Evaluatie PDPO 2000-2006	18
3.2.6 Databehoefte analyses.....	19
3.2.7 Indicatoren jaarverslag 2007.....	19
4 INDICATOREN JAARVERSLAG 2007	20
4.1 ALGEMEEN	20
4.2 INTERPRETATIE.....	20
4.2.1 Gerealiseerde betalingen	20
4.2.2 Applications approved.....	20
4.2.3 Less Favoured areas	21
4.2.4 Resultaatindicator voor de agromilieu-maatregelen	22
4.2.5 Targets	22
4.3 FINANCIËLE INDICATOREN.....	23
4.3.1 Overzicht uitgaven	23
4.3.2 Overzicht terugvorderingen	27
4.4 INDICATOREN PER AS	27
4.4.1 As 1 – Verbetering van het concurrentievermogen	27
4.4.2 As 2 – Verbetering van het milieu en het platteland.....	42
4.4.3 As 3 – De leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie	69
4.4.4 As 4 –Leader	76
5 SAMENVATTING	77
REFERENTIES	80
LIJST AFKORTINGEN	81
LIJST CONTACTPERSONEN	82
LIJST ARTIKEL 82	84
INDICATORENTABELLEN (EXCEL)	85

Voorwoord

Eind 2007 werd het Programma voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013 (PDPO II) door de Europese Commissie goedgekeurd. Hiermee kon de opvolger van het PDPO 2000-2006 officieel uit de startblokken.

Het PDPO II bracht enkele veranderingen met zich mee. Met als gevolg onder meer onderhavig jaarverslag. Met dit rapport wensen we een beeld te geven van het eerste jaar van uitvoering van het PDPO. Zoals u zult zien, bevat het rapport heel wat cijfermateriaal, onder de vorm van op Europees niveau bepaalde indicatoren, voor u verduidelijkt aan de hand van figuren en tabellen.

De coördinatie voor de opmaak van dit jaarverslag werd toevertrouwd aan de afdeling Monitoring en Studie. Aan de totstandkoming van dit jaarverslag kwam heel wat voorbereidend werk te pas. De bijdrage van sleutelpersonen in de betrokken Beheersdiensten voor het aanleveren van het nodige cijfermateriaal was hierin onontbeerlijk.

We wensen u veel leesplezier.

Jules Van Liefferinge
Voorzitter Uitvoeringscomité PDPO

Inleiding

Onderhavig rapport geeft een beeld van het eerste jaar van uitvoering van het Programma voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2007-2013 (PDPO II) dat bij beschikking C(2007)5555 van 13 november 2007 door de Europese Commissie werd goedgekeurd.

De coördinatie voor de opmaak van het jaarverslag werd toevertrouwd aan de afdeling Monitoring en Studie, dat ook al bij het Programma voor Plattelandsontwikkeling Vlaanderen 2000-2006 (PDPO I) voor deze opdracht had ingestaan, zie ondermeer het rapport (*PDPO*) *2000-2006: Een terugblik*

In tegenstelling tot PDPO I, zijn de vereisten van de Europese Commissie naar verslaggeving de programmaperiode 2007-2013 een stuk omvattender en complexer geworden. Hoe een jaarverslag er moet uitzien, staat te lezen in de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 a) tot g) en werd in detail uitgewerkt in de EU-Guidelines (European Commission, 2007a).

In feite komen de bepalingen van de EU-plattelandsverordening voor het jaarverslag neer op een kwantitatieve rapportering aan de hand van door de Europese Commissie vastgelegde indicatoren (artikel 82 b) en een beschrijving van de uitvoeringsomstandigheden, de stand van zaken betreffende de werkzaamheden aan monitoring en evaluatie en de genomen maatregelen door de beheersautoriteit en het Toezichtcomité om tot een goede programma-uitvoering te komen (alle andere onderdelen van artikel 82).

Waar van toepassing, werd in een kaderstukje de betreffende bepaling van artikel 82 opgenomen. (overzicht met paginering in bijlage). De door de Europese Commissie gevraagde indicorentabellen (European Commission, 2007b) vormen een bijlage aan dit rapport. De belangrijkste kengetallen worden in het rapport nader toegelicht aan de hand van figuren en tabellen.

1 Algemene omstandigheden

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 a)

elke verandering van de algemene omstandigheden die een rechtstreekse invloed heeft op de voorwaarden voor de uitvoering van het programma, en elke wijziging van het communautaire en nationale beleid dat gevolgen heeft voor de coherentie tussen de bijstand van het ELFPO en die van de andere financieringsinstrumenten;

De Strategie voor een Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 werd als onderdeel van de Strategie voor België op 15 november 2006 door de Europese Commissie (EC) ontvangen. Gevolg gevend aan de bemerkingen en vragen vanwege de EC, werd de Vlaamse strategie verder uitgediept, aangepast en verduidelijkt, waarna een tweede versie officieel kon worden overgemaakt op 24 april 2007.

Samen met de strategie werd het programma opgemaakt. Het PDPO II is op 8 december 2006 officieel ingediend bij de EC, waarna het ontvankelijk werd verklaard op 22 december 2006. Hiernavolgend werd de goedkeuringsprocedure binnen de EC opgestart. In de loop van 2007 werden de opmerkingen vanwege de EC behandeld, zijn bilaterale onderhandelingen gevoerd en werd het programma aangepast en bijgewerkt tot een definitief programmadocument dat op 13 november 2007, bij beschikking C2007(5555) van de EC werd goedgekeurd.

Zowel de strategie als het programmadocument werden na indiening bij de EC in 2006 in de loop van 2007 gefinaliseerd, rekening houdende met de bemerkingen van de EC. In 2007 hebben zich geen veranderingen van de algemene omstandigheden voorgedaan die van belang zijn voor de uitvoering van het PDPO II, en waar geen rekening mee werd gehouden bij de totstandkoming van de definitieve documenten. Ook hebben zich in de loop van 2007 geen wijzigingen van beleid met gevolgen voor coherentie tussen bijstand uit ELFPO en andere financieringsinstrumenten voorgedaan.

2 Programma management

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 f)

een verklaring over de inachtneming van het communautaire beleid in het kader van de bijstand, inclusief informatie over de ondervonden problemen en over de maatregelen die zijn genomen om deze aan te pakken

Alle communautaire voorschriften op het gebied van mededinging, de plaatsing van overheidsopdrachten, milieubescherming en -verbetering, de bevordering van de gelijkheid van mannen en vrouwen en non-discriminatie werden in acht genomen.

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 e)

de maatregelen die de beheersautoriteit en het toezichtcomité hebben genomen om de kwaliteit en de doeltreffendheid van de uitvoering van het programma te waarborgen, en met name:

- de activiteiten op het gebied van toezicht en evaluatie;
- een samenvatting van de grote problemen die bij het beheer van het programma zijn ondervonden, en de maatregelen die eventueel, al dan niet naar aanleiding van overeenkomstig artikel 83 gemaakte opmerkingen, zijn genomen;
- het gebruik van technische bijstand;
- de maatregelen die zijn genomen om overeenkomstig artikel 76 bekendheid aan het programma te geven;

2.1 Toezichtcomité

Conform de bepalingen van art. 77 van Verord. (EG) nr 1698/2005 en zoals voorzien in het PDPO II, is in 2007 een PDPO-Toezichtcomité opgericht:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 tot oprichting en samenstelling van het Toezichtcomité ter implementatie van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voor de periode 2007-2013, gewijzigd bij Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007.
- Ministerieel Besluit van 21 juni 2007 tot benoeming van de leden van het Toezichtcomité ter implementatie van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voor de periode 2007-2013.

Het Toezichtcomité vergaderde in 2007 één maal, namelijk op 14 mei 2007. Op de agenda stond:

- installatie van het Toezichtcomité van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013
- ontwerp huishoudelijk reglement
- stand van zaken van de besprekingen met de Europese Commissie
- financiële tabel begrotingsjaar 2007
- varia

De installatie van het Toezichtcomité alsook het huishoudelijk reglement werden conform artikel 77 van VO 1698/05, officieel bekrachtigd door het Toezichtcomité d.d. 28 februari 2008.

2.2 Beheersautoriteit (CCEP)

De voorziene taken en werkzaamheden van de beheersautoriteit CCEP (Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid) m.b.t. de aspecten van de uitvoering van het programma zijn omschreven in het programmadocument. In 2007 werden volgende specifieke acties ondernomen:

2.2.1 Toezicht en evaluatie

Het Toezichtcomité werd opgericht en het secretariaat ervan wordt waargenomen door de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid (CCEP).

De overheidsopdracht-procedure voor aanduiding van een evaluator voor de uitvoering van de ex-post evaluatie van het PDPO 2000-2006 werd doorlopen. Een lid van de Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid was betrokken bij de jurering van inschrijvingen.

Bij de opvolging van de uitvoering van de evaluatie, maakt de CCEP deel uit van de stuurgroep die de opdracht begeleidt.

2.2.2 Programmabeheer

Daar het programma pas in november 2007 is goedgekeurd, diende in 2007 gewerkt te worden op voorlopige basis en onder voorbehoud van goedkeuring.

In het PDPO II is voorzien dat teneinde het programma op doelmatige, doeltreffende en correcte wijze te beheren en uit te voeren, op initiatief van de beheersautoriteit een PDPO Uitvoeringscomité wordt opgericht.

Vaste onderwerpen op de agenda zijn:

- verslagen Rural Development Committee
- briefing door en afspraken met het Betaalorgaan
- mededelingen vanuit CCEP
- Vlaams Ruraal Netwerk

Deze agenda wordt aangevuld met onderwerpen die op dat moment actueel zijn en bijzondere aandacht vragen: huishoudelijk reglement, financiële tabel, monitoring ...

Vergaderingen in 2007:

- 27 juni
- 25 september
- 30 oktober

2.2.3 Technische bijstand

In het PDPO II zijn binnen het onderdeel Technische Bijstand twee maatregelen voorzien:

- algemene technische bijstand
- ruraal netwerk

Tabel 1 Overzicht betalingen technische bijstand in 2007

Betalingen 2007 (EUR)	ELFPO	Vlaams Gewest	Overheidssteun
algemene technische bijstand	-	-	-
1.1 voorbereiding	0,00	0,00	0,00
1.2 beheer	0,00	0,00	0,00
1.3 toezicht	0,00	0,00	0,00
1.4 evaluatie	10.364,53	10.364,52	20.729,05
1.5 voorlichting	60,50	60,50	121,00
1.6 controle mbt verleende bijstand	0,00	0,00	0,00
1.7 provincies	0,00	0,00	0,00
totaal algemene technische bijstand	10.425,03	10.425,02	20.850,05
ruraal netwerk	-	-	-
2.1 beheer	14.426,58	14.426,57	28.853,15
2.2 uitvoering actieplan	54.002,06	54.002,05	108.004,11
totaal ruraal netwerk	68.428,64	68.428,62	136.857,26
Algemeen totaal	78.853,67	78.853,64	157.707,31

Algemene technische bijstand

Binnen deze maatregel kaderen centrale uitgaven op het gebied van voorbereiding, beheer, toezicht, evaluatie, voorlichting van de beheersautoriteit.

In 2007 werd de procedure doorlopen voor aanwerving van een contractuele beleidsondersteuner plattelandsontwikkeling die belast wordt met o.m. volgende opdrachten:

- monitoring van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling: o.a. data-verzameling, data-analyse en rapportering op verschillende niveaus.
- opvolging verzekeren van de uitwerking van Europese programma's in Vlaanderen en Wallonië om zo de coherentie met het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling te waarborgen.
- Onderzoek verrichten naar best practices uit programma's voor plattelandsontwikkeling van andere Lidstaten en/of regio's.

Betrokkene trad op 1 juni 2007 in dienst.

Vlaams Ruraal Netwerk

Deze maatregel bestaat enerzijds uit het beheer van het Ruraal Netwerk en anderzijds de uitvoering van het actieplan.

In 2007 werd de procedure doorlopen voor aanwerving van een coördinator voor het Ruraal Netwerk. Op 1 januari 2008 trad de huidige coördinator in dienst, ter vervanging van de eerste coördinator, die van juni tot augustus 2007 deze taak heeft waargenomen.

In 2007 werd een goede werking van het Vlaams Ruraal Netwerk voorbereid. Naast de organisatie van de opvang van buitenlandse Leader+-groepen en het verlenen van medewerking aan het European Contact Point werden volgende acties ondernomen:

- ontwikkeling van een eigen huisstijl voor communicatie- en promotiemateriaal ten voordele van de herkenbaarheid van het Vlaams Ruraal Netwerk
- verspreiding van een eerste nieuwsbrief (juni 2007) en de voorbereiding van de uitgave van een viermaandelijks nieuwsbrief
- ontwikkeling van een eigen website als informatie- en communicatiekanaal
- organisatie van een Leader-infodag (2 oktober 2007) om kandidaat-Leadergroepen in contact te brengen met de al bestaande Leader+-groepen
- opstellen van een folder en startdocument
- brede introductie van het Vlaams Ruraal Netwerk via een startdag op 5 december 2007
- participatie aan de stand van het beleidsdomein Landbouw en Visserij op Agribex (4-9 december 2007)
- bevraging van de actoren van het Vlaams Ruraal Netwerk als voorbereiding van de opmaak van een actieplan op lange termijn

De effectieve betalingen in 2007 hadden voornamelijk betrekking op personeelskost en ontwerp van huisstijl en website.

2.2.4 Voorlichting en publiciteit

De algemene communicatie over het programma gebeurt door de CCEP in samenwerking met het Vlaams Ruraal Netwerk. De specifieke communicatie over de voorwaarden en toepassing van de verschillende maatregelen naar de potentiële begunstigden toe gebeurt door de beheersdienst die voor de betrokken maatregel bevoegd is.

In het kader van de algemene voorlichting en de publiciteit met betrekking tot het PDPO II werden in 2007 volgende acties ondernomen:

- publicatie van het programmadocument op Internet:
<http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?fid=72>
- Agribex 4-9 december 2007:
Naar aanleiding van deze internationale landbouwbeurs werd het PDPO II in de kijker gesteld. De stand van het beleidsdomein Landbouw en Visserij op Agribex 2007 werd opgebouwd rond de vier assen van het PDPO II en het Vlaams Ruraal Netwerk. Ook werd informatie- en promotiemateriaal uitgewerkt, delegaties ontvangen, het officiële startschot van het Ruraal Netwerk gegeven,...
- eigen publicaties:
 - brochure PDPO II 2007-2013
Een algemene brochure werd opgemaakt met o.m. een overzicht van de maatregelen van het PDPO II. Via diverse kanalen wordt deze verspreid.
 - 'Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling'; jaarverslag 2006 Landbouw en Visserij, juni 2007, p. 11-12
- geven van diverse presentaties door de CCEP mbt het PDPO II: o.m.
 - dienstvergadering ADLO, 1 maart 2007
 - Toezichtcomité PDPO, 14 mei 2007
 - provincie Vlaams-Brabant, 22 juni 2007
 - studiedag Leader, 2 oktober 2007
 - startdag Ruraal Netwerk, 5 december 2007
- persberichten PDPO II algemeen en Ruraal Netwerk:
 - '448 miljoen euro voor plattelandsontwikkeling'; De Tijd 7 juli 2007, p.7
 - 'Beleidsdomein Landbouw en Visserij op Agribex: PDPO II als centraal thema'; Boer en Tuinder, 30 november 2007, p.18

- 'Het Vlaams Ruraal Netwerk'; De Landeigenaar in Vlaanderen nov 07-jan 08, p.7
 - Vlaams Ruraal Netwerk, Boer & Tuinder, 7 december 2007, p.2
 - 'Officieel van start op Agribex, Vlaams Ruraal Netwerk houdt Plattelands in beweging'; Landbouwleven, 7 december 2007, p.6
 - 'De motor van een plattelandsdynamiek, Vlaams Ruraal Netwerk van start'; Boer & Tuinder, 14 december 2007, p. 7
- berichten op www.vilt.be:
- 448 miljoen euro plattelandssteun in 2000-2006, 6 juli 2007
 - aangepast plattelandsprogramma ingediend bij Europa, 20 juli 2007
 - EU-Commissie keurt Vlaams Plattelandsprogramma goed, 24 oktober 2007
 - Vlaams Ruraal Netwerk van start, 5 december 2007

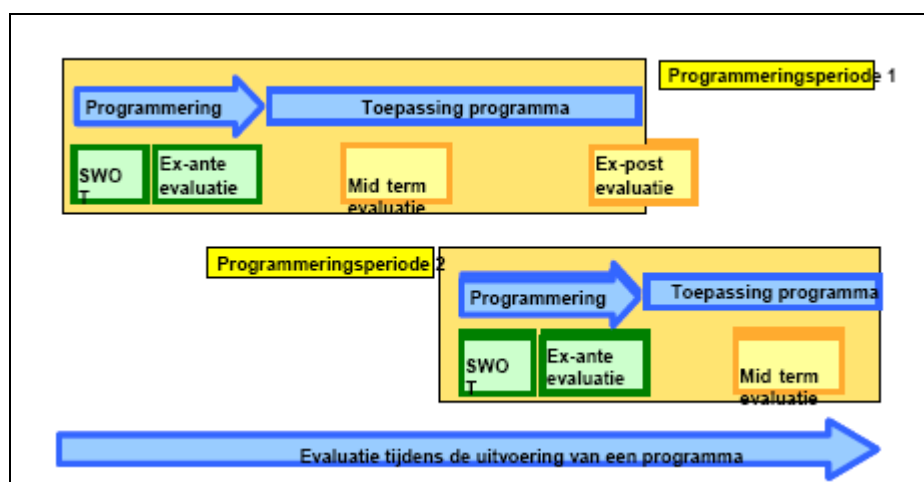
3 Ongoing evaluation

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 d)

een beknopt overzicht van de werkzaamheden op het gebied van de evaluatie tijdens de uitvoering overeenkomstig artikel 86, lid 3;

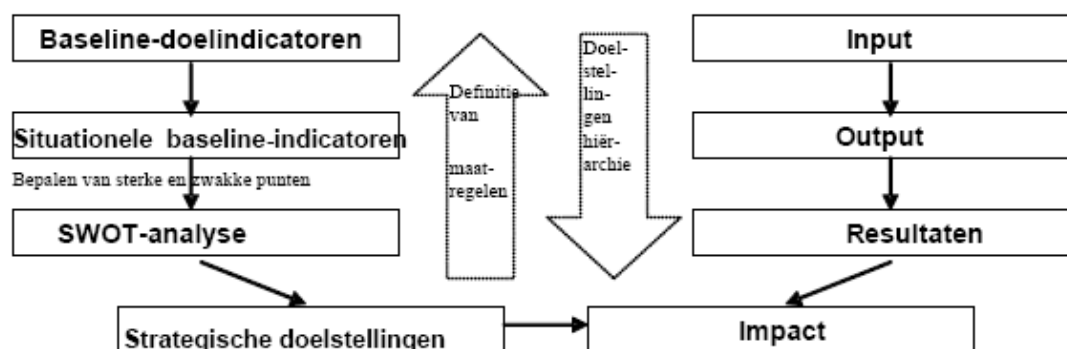
3.1 Betekenis

Evaluatie tijdens de uitvoering van het programma of “ongoing evaluation” omvat alle evaluatiewerkzaamheden tijdens de volledige programmeringsperiode. Daarbij gaat het zowel om een ex ante, mid term en ex post evaluatie als om alle andere. Hieronder vallen eveneens de interactie tussen evaluatieactiviteiten, het ontwikkelen en verfijnen van indicatoren en het verzamelen van gegevens. Figuur 1 geeft een schematische voorstelling van het begrip “ongoing evaluation”.

Figuur 1 Ongoing evaluation in de programma's voor plattelandsontwikkeling (bron: European Commission, 2006b)

Het verzamelen van gegevens ten behoeve van monitoring en evaluatie van programma's voor plattelandsontwikkeling dient te gebeuren volgens een door de Europese Commissie opgezette gemeenschappelijke toezicht- en evaluatiekader (GTEK), ook wel Common Monitoring and Evaluation Framework (CMEF) geheten. Dat kader omvat vijf soorten indicatoren, die overeen komen met de doelstellingenhiërarchie waarmee programma's en strategieën ontwikkeld worden (Figuur 2).

Figuur 2 Doelstellingenhiërarchie in programma's voor plattelandontwikkeling (European Commission, 2006a).

Achtereenvolgens zijn de vijf indicatoren: Input-, Output-, Resultaat-, Impact- en Baseline-indicatoren. Deze indicatoren worden uitgelegd in onderstaand kaderstukje. Ze werden eveneens opgenomen in Annex VIII van de Uitvoeringsverordening 1974/2006.

Inputindicatoren. Deze indicatoren hebben betrekking op de toegewezen begrotings- en andere middelen op alle bijstandsniveaus. Financiële inputindicatoren worden gebruikt om de voortgang te meten met betrekking tot de (jaarlijkse) vastlegging en uitbetaling van de middelen die beschikbaar zijn voor activiteiten, maatregelen of programma's in verhouding tot de kosten die voor steun in aanmerking komen.

Voorbeeld: uitgaven per maatregel die bij de Commissie zijn aangemeld

Outputindicatoren. Deze indicatoren meten de verrichte activiteiten die een rechtstreeks gevolg van het programma zijn. Dergelijke activiteiten vormen de eerste stap op weg naar het verwezenlijken van de operationele doelstellingen van de interventie en zij worden gemeten in fysieke of monetaire eenheden.

Voorbeeld: aantal georganiseerde opleidingsbijeenkomsten, aantal landbouwbedrijven dat investeringssteun ontvangt, de totale investeringsomvang

Resultaatindicatoren. Deze indicatoren meten de directe en onmiddellijke effecten van de interventie. Zij geven informatie over bijvoorbeeld het gedrag, de capaciteit of de prestaties van directe begunstigden en worden in fysieke of monetaire eenheden gemeten.

Voorbeeld: totale aantal nieuwe banen, aantal afgeronde opleidingen

Impactindicatoren. Deze indicatoren hebben zowel op interventieniveau als in een ruimerprogrammakader betrekking op de resultaten van het programma buiten de rechtstreekse effecten op de directe begunstigden om. Zij zijn gekoppeld aan de bredere doelstellingen van het programma en worden doorgaans in "netto"-eenheden uitgedrukt. Dat betekent dat de effecten die niet aan de interventie toegeschreven kunnen worden (bijv. dubbeltellingen en "deadweight"-effecten die zich ook zonder de bijstandsverlening zouden hebben voorgedaan) van het resultaat worden "afgetrokken" waarbij tegelijkertijd ook rekening wordt gehouden met indirecte effecten (verplaatsings- en multiplier-effecten).

Voorbeeld: toename van werkgelegenheid in plattelandsgebieden, stijging van de productiviteit van de agrarische sector, toename van de geproduceerde hoeveelheid hernieuwbare energie

Baseline-indicatoren

Baseline-indicatoren worden bij de SWOT-analyse en bij de definitie van de strategie van het programma gebruikt. Er zijn twee soorten baseline-indicatoren:

□ *Baseline-indicatoren voor de doelstellingen.* Deze doelindicatoren zijn direct gekoppeld aan de bredere doelstellingen van het programma. Zij worden gebruikt om de SWOT-analyse te ontwikkelen op basis van de doelstellingen die in de verordening zijn vastgelegd. Zij worden ook gebruikt als baseline (referentie / uitgangssituatie) om de impact van het programma te kunnen evalueren. Baseline-indicatoren geven een beeld van de situatie aan het begin van de programmeringsperiode en van de tendensen die zich in de loop van de tijd voordoen. Een berekening van de impact dient een weerspiegeling te zijn van de veranderingen die zich hebben

voorgedaan als gevolg van het programma ten opzichte van de baselinetendens en andere interveniërende factoren.

□ *Situationele baseline-indicatoren.* Deze indicatoren geven informatie over relevante aspecten van algemene nationale of regionale tendensen die naar alle waarschijnlijkheid van invloed zijn op de resultaten van het programma. De situationele indicatoren hebben dan ook een tweeledig doel: (i) het bijdragen aan het in kaart brengen van sterke en zwakke punten in de regio, en (ii) het ondersteunen van de interpretatie van de impact die het programma heeft tegen de achtergrond van de algemene economische, sociale en structurele en milieutendensen

Bron: European Commission (2006a).

Wanneer de indicatoren bepaald zijn, kunnen aan deze indicatoren jaarlijkse of tweejaarlijkse waarden worden toegekend. Aan de hand van de toegekende waarden kan de stand van uitvoering van het PDPO II opgevolgd worden.

In een jaarverslag komen input-, output- en resultaatindicatoren aan bod. Voor dat betreffende jaar wordt dan in dat jaarverslag de waarde voor de betreffende indicator berekend. Een strategische rapportering richt zich dan meer op de baseline-, resultaat- en voornamelijk impactindicatoren.

In beide verslaggevingen dienen de indicatoren afgetoetst aan de targets (doelstellingen) die voor die indicatoren werden opgemaakt. Targets voor de input-, output- en resultaatindicatoren zijn te vinden in het programmadocument, targets voor de baseline- en de impactindicatoren zijn dan weer te vinden in de strategie. Tabel 2 vat samen waar en onder welke vorm de vijf soorten indicatoren terug te vinden zijn.

Tabel 2 Voorkomen en gebruik van indicatoren en bijhorende targets bij “ongoing evaluation”

Soort indicator	Strategie	Strategische rapporteringen 2010-2013	Programmadocument	Jaarverslagen 2007-2013
Input	-	-	target 2013	jaarlijkse waarde
Output	-	-	target 2013	jaarlijkse waarde
Resultaat	-	-	target 2013	jaarlijkse waarde
Impact	target 2013	tweejaarlijkse waarde	-	-
Baseline	target 2013	tweejaarlijkse waarde	-	-

3.2 Activiteiten 2007

Met het opzetten van een systeem voor een permanente evaluatie (“ongoing evaluation”) voor het PDPO II werd vanaf het allereerste begin van de programmeringsperiode gestart. In tegenstelling tot de programmaperiode 2000-2006, zijn de wettelijke verplichtingen betreffende monitoring en evaluatie een stuk veeleisender en complexer te worden.

De coördinatie voor monitoring en evaluatieactiviteiten werd toevertrouwd aan de afdeling Monitoring en Studie, dat hiervoor ook al bij het PDPO I had ingestaan. Deze opdracht wordt eveneens beschreven in het hoofdstuk “Monitoring van het PDPO” van het programmadocument zelf.

In 2007 werd in het kader van “ongoing evaluation” gewerkt aan:

- update van de targets voor de outputindicatoren;
- bepalen resultaatindicatoren en bijhorende targets;
- bijkomende baseline indicatoren, bijhorende waarden en targets;
- verkennend onderzoek indicatoredatabank;
- de opstart van een Ex Post Evaluatie van het PDPO 2000-2006;
- databehoeft analyses
- indicatoren jaarverslag 2007

3.2.1 Input- en outputindicatoren

De inputindicatoren en de bijhorende targets (doelstellingen) waren reeds in een vroege versie van het financieel plan van het PDPO II verwerkt. De outputindicatoren en de bijhorende targets werden grotendeels bepaald door de ex-ante evaluator in samenwerking met de beheersdiensten (IDEA Consult, 2006). In juni 2007 bleek evenwel een update van targets van deze outputindicatoren noodzakelijk. De update werd door de betrokken beheersdiensten formeel goedgekeurd en opgenomen in het definitieve programmadocument dat op 13 november 2007, bij beschikking C2007(5555) van de EC werd goedgekeurd.

Ten behoeve van deze update werd er teruggekoppeld met de Europese Commissie. Immers, de Europese CMEF-methodologie en de daaraan gelinkte indicatoren, inclusief deze outputindicatoren, waren nog niet definitief. Correcties aan de tabellen werden toen nog aangebracht. De indicatorentabellen kregen pas eind 2007 een definitieve vorm (European Commission, 2007b).

3.2.2 Resultaatindicatoren

De methodologie om te komen tot de resultaatindicatoren werd grotendeels opgemaakt door de ex-ante evaluator (IDEA Consult, 2006). De bijhorende targets werden echter veel later opgemaakt, namelijk in november 2007, in samenwerking met de contactpersonen van de beheersdiensten. De targets van de resultaatindicatoren zijn in grote mate gebaseerd op de targets voor de outputindicatoren. De resultaatindicatoren en de bijhorende targets werden dus niet opgenomen in het definitieve programmadocument maar zijn wel te vinden in dit jaarverslag.

3.2.3 Baseline indicatoren

De baseline-indicatoren met toekenning van een waarde werden door de ex-ante evaluator (IDEA Consult, 2006) gedeeltelijk opgemaakt. In het najaar van 2007 werden deze door de afdeling Monitoring en Studie uitgebreid. De meeste van de baseline-indicatoren konden bepaald worden aan de hand van regionale (Vlaamse) statistieken. Voor een beperkt aantal indicatoren werden nationale statistieken gebruikt.

In het najaar van 2007 werden voor de baseline indicatoren targets opgemaakt, en dit op basis van beschikbare Vlaamse doelstellingen indien voor handen. Targets voor Vlaamse economische doelstellingen werden bepaald aan de hand van nationale projecties van het Federaal Planbureau. Zowel de huidige waarden van de baseline-indicatoren als de targets ervan werden formeel goedgekeurd op het uitvoeringscomité en zijn onderdeel van een update van de Strategie die in maart 2008 aan de EC werd overgemaakt.

3.2.4 PDPO II-indicatorendatabank

In 2007 werd een gedetailleerde data-behoefteanalyse gemaakt voor het opzetten van een centrale PDPO II-databank met individuele gegevens van de begunstigen die eveneens koppelingen mogelijk maakt tussen de verschillende maatregelen en begunstigen. Er werd eveneens overleg gepleegd met de verschillende dataleveranciers. Ook werd eveneens een werkbezoek gebracht aan de Waalse collega's in Namen (augustus 2007).

De conclusie is echter dat de informaticasystemen van de meeste dataleveranciers niet klaar zijn om informatie door te geven op begunstigen niveau en dat er geen draagvlak gevonden werd voor het gebruik van een uniek identificatiesysteem van de begunstigen over de maatregelen heen.

Daarom werd er eind 2007 een informaticaproject goedgekeurd voor het beheer van geaggregeerde monitoring informatie. Dit systeem heeft als doel om de informatie, die onder de vorm van indicatoren van de verschillende dataleveranciers verkregen wordt, voor alle jaren van het PDPO II geïntegreerd te beheren en op basis hiervan eenduidig te kunnen rapporteren. Dit project zal uitgevoerd worden in de tweede jaarhelft van 2008.

3.2.5 Ex Post Evaluatie PDPO 2000-2006

Op 31 december 2006 liep het PDPO I ten einde. Conform de EU-wetgeving terzake (VO 817/2004 art 64 lid 2) dient een ex post evaluatie te worden uitgevoerd. Deze behelst een onderzoek naar de aanwending van de middelen en de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de steunverlening tot het beleid inzake plattelandontwikkeling. De ex post evaluatie omvat eveneens het beantwoorden van de door de EC opgestelde evaluatievragen. Deze evaluatievragen werden opgesteld voor alle programma's voor plattelandontwikkeling in de EU. Er zijn maatregelspecifieke evaluatievragen (36) en transversale evaluatievragen (6).

De afdeling Monitoring en Studie heeft een offerte uitgeschreven voor het uitvoeren van deze opdracht door een onafhankelijke evaluator. Op basis van een Europese gunningsprocedure werd de opdracht toegekend aan een consortium onder leiding van Idea Consult. Bedoeling is

dat er vooreerst een selectie gemaakt wordt van de evaluatievragen die relevant zijn om een uitspraak te kunnen doen over het Vlaamse PDPO I. De geselecteerde evaluatievragen dienen vervolgens kwantitatief beantwoord te worden, en dit aan de hand van de door de EC geformuleerde criteria en indicatoren.

De opdracht is voorzien gedurende gans 2008, met tegen 15 oktober.2008 een ontwerprapport en tegen 1 december 2008 een definitief rapport.

3.2.6 Databehoefte analyses

Om een waarde te kunnen toekennen aan hier reeds toegelichte indicatoren, zijn data nodig. Ten behoeve van de input-, output- en resultindicatoren werden databehoefte-analyse documenten opgemaakt rond interpretatie van de indicatoren met de verschillende beheersdiensten van het PDPO. Het betreffen:

- Departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO)
- Agentschap Landbouw en Visserij, afdeling Structuur en Investerings (SI)
- Agentschap Landbouw en Visserij, afdeling Markt- en Inkomensbeheer (MIB)
- Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen (ALBON)
- Vlaamse Landmaatschappij (VLM), afdeling Platteland

Er werd eveneens overeengekomen dat bepaalde gegevens voor de resultaatindicatoren op de eerste plaats verzameld zullen worden door de afdeling Monitoring en Studie, op basis van het Landbouwmonitoringnetwerk (LMN), dat rapporteert aan het Europese FADN (Farm accountancy datanetwork).

Er werd eveneens contact opgenomen met het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) voor het bekomen van data voor de impactindicatoren biodiversiteit en landbouwgebieden met hoge natuurwaarden. Er werd een gebrek vastgesteld aangaande capaciteit (wetenschappelijke methodologie en verzameling van gegevens) om netto-effecten van het programma te kunnen meten. Deze opmerking geldt voor alle gemeenschappelijke impactindicatoren. Er wordt daarom veel verwacht van het contactpunt aangaande evaluatie op Europees niveau en van het expertencomité voor evaluatie voor de verzameling en uitwisseling van best practices rond het meten van netto impacteffecten van het programma.

3.2.7 Indicatoren jaarverslag 2007

Zie §4

4 Indicatoren Jaarverslag 2007

4.1 Algemeen

Op basis van de gemaakte databehoeftanalyses, zoals reeds omschreven in §3.3 (als onderdeel van de “ongoing evaluation”), werd voor 2007 heel wat cijfermateriaal bekomen. Al dat cijfermateriaal werd samengebracht in de indicatoren tabellen, te vinden in bijlage van dit document. De indicatoren betreffen input-, output- en resultindicatoren die volgens de Verordening (EG) nr. 1698/2005 dienen deel uit te maken van dit jaarverslag.

4.2 Interpretatie

4.2.1 Gerealiseerde betalingen

In tegenstelling tot de vorige programmaperiode waar met het begrip ‘betalingsverplichtingen van de overheid’ gewerkt werd, wordt nu enkel gewerkt met tussen 1 januari 2007 en 31 december 2007 gerealiseerde betalingen. Voor PDPO I bestonden eveneens specifieke regels voor de verschillende maatregelen. Voor agromilieumaatregelen bijvoorbeeld werd bepaald dat ‘de betalingsverplichtingen’ over vijf jaar werden uitgespreid, bij andere werd de volledige betaling van een goedgekeurd dossier geteld bij het jaar dat het dossier goedgekeurd werd, terwijl de werkelijke betaling aan de begunstigde verspreid zijn over verschillende jaren (dit was bv. het geval voor investeringssteun).

Voor PDPO II wordt voor alle gevallen enkel gekeken naar effectieve betalingen. Voor Vlaanderen betekent dit dat de jaarlijkse betalingen door het Betaalorgaan in rekening worden gebracht.

De nieuwe manier van werken die in principe éénduidig is, leidt echter ook tot een aantal anomalieën. Zo kan voor een dossier dat in 2007 goedgekeurd is (zie definitie: normaliter volgt in de toekomst de betalingsopdracht), de effectieve uitbetaling door het Betaalorgaan pas plaats vinden in monitoringjaar 2008. Daar de tabellen cumulatief ingevuld dienen te worden, komen betaling en aantal goedgekeurde dossiers op het einde van de programmaperiode wel overeen.

Dit is echter niet het geval voor de ‘lasten uit het verleden’, goedgekeurde dossiers uit PDPO I waarvan de betalingen tijdens PDPO II doorlopen. Deze dossiers worden soms niet meegeteld bij de goedgekeurde dossiers van PDPO II, maar er vinden wel betalingen voor plaats. De betalingen voor dossiers uit PDPO I moeten echter wel bij de juiste onderverdeling in de tabel geplaatst worden zonder dat het dossiers zelf of andere gegevens meegeteld worden.

4.2.2 Applications approved

Applications approved = *Cumulatief aantal aanvragen welke goedgekeurd werden om subsidie te krijgen voor een bepaalde maatregel voor jaar N en cumulatief over de verschillende jaren. Eén aanvraag kan bestaan uit verschillende verbintenissen, begunstigden, daarom wordt deze informatie ook apart gevraagd.*

Verdere Vlaamse aanvulling: Goedgekeurd = aan alle voorwaarden werd voldaan om het dossier te kunnen goedkeuren, normaliter zal in de toekomst dan ook de betalingsopdracht volgen. Soms is echter een dossier pas definitief goedgekeurd de dag van betaling. Dit is beheersdienst afhankelijk.

Begin 2008 heeft de Commissie hierop nog een aanvulling gedaan:

Het verschil tussen een aanvraag en een activiteit is het volgende: een aanvraag (application) komt overeen met een vraag (request) van een begunstigde om een set van activiteiten uit te voeren. Wanneer een begunstigde in 2007 twee activiteiten uitgevoerd heeft, maar als deze activiteiten aangevraagd werden in dezelfde aanvraag (dossier), hebben we één aanvraag en twee activiteiten.

Specifiek voor de agromilieumaatregelen: *Het verschil tussen een aanvraag en een contract is het volgende: een aanvraag komt overeen met de vraag van een landbouwer om een set van agromilieumaatregelen uit te voeren. Wanneer een landbouwer een aanvraag doet voor 'biologische landbouw' en 'perceelsranden', hebben we één aanvraag en twee contracten.*

Het gevolg hiervan is dat naast het aantal unieke landbouwbedrijven gedurende de ganse periode 2007-2013, ook het aantal jaarlijkse nieuwe aanvragen gemonitord moet worden op basis van de GBCS-databank, waarin zowel de agromilieuverbintenissen van MIB als de beheerovereenkomsten van VLM zijn opgenomen. Voorbeeld: één nieuwe aanvraag voor perceelsranden (VLM) en één nieuwe aanvraag voor hectaresteen biolandbouw (MIB) door eenzelfde landbouwer in een bepaald jaar (ongeacht op zelfde perceel of niet), mag voor het aantal nieuwe aanvragen in een bepaald jaar zoals gedefinieerd door EC maar éénmaal geteld worden.

4.2.3 Less Favoured areas

- In het kader van de Europese Less Favoured Areas (LFA's), de *benadeelde gebieden*, werden in Vlaanderen de percelen gelegen in het kwetsbare gebied natuur met nulbemesting aangeduid.
- Kwetsbare Gebied Natuur met nulbemesting = gebieden met specifieke handicaps anders dan berggebieden
- De kaderrichtlijn water (2000/60/EC) is voor Vlaanderen omgezet in Decreet betreffende het Integraal Waterbeleid. Heel Vlaanderen is opgedeeld in bekkens en deelbekkens waarvoor beheersplannen opgemaakt werden. Voor verschillende maatregelen wordt gevraagd of de toepassing van de maatregel gelegen is in 2000/60/EC gebied. Daar dit geheel Vlaanderen is, moet in de meeste gevallen de gebieden die gelegen zijn in andere gebieden (bv Natura 2000 gebied of probleemgebied anders dan berggebied) onderverdeeld worden bij de 'Mixed areas' (gemengde gebieden) = 100% 2000/60/EC gebied en 100 % ander gebied.

4.2.4 Resultaatindicator voor de agromilieumaatregelen

De Europese resultaatindicator geeft de oppervlakte van de agromilieumaatregelen aan waarop een succesvol landbeheer wordt toegepast dat bijdraagt tot de biodiversiteit, de waterkwaliteit, het tegengaan van klimaatsverandering, de bodemkwaliteit en voorkoming van marginalisering of het verlaten van land.

De ex-ante evaluator van het PDPO II heeft de bijdrage van de agromilieumaatregelen tot deze verschillende milieudoelstellingen bepaald. Er werd aangegeven of de agromilieumaatregel in sterke mate of matig bijdraagt tot de verschillende milieudoelstellingen (IDEA Consult, 2006). In het kader van de monitoring wordt eraan toegevoegd dat enkel de oppervlakte van de agromilieumaatregelen in rekening gebracht wordt indien deze correct uitgevoerd werden op het terrein, m.a.w de controlegegevens worden in rekening gebracht. Verder werd gedefinieerd dat indien de ex-ante evaluator een sterke bijdrage tot de milieudoelstelling aangaf (bv. waterkwaliteit) de volledige oppervlakte van de agromilieumaatregel geteld wordt. Indien een matige bijdrage aangegeven werd, wordt de helft van de oppervlakte geteld. Op deze wijze geeft de resultaatindicator een eerste inschatting van de verschillende agromilieumaatregelen tot de verschillende milieudoelstellingen.

Een nauwkeuriger beeld van de bijdrage van de agromilieumaatregelen tot verschillende milieudoelstellingen is gereserveerd voor de impactindicatoren die op basis van indicatoren zoals “nitraatconcentratie in oppervlaktewater” voor waterkwaliteit en aantal akker- en weidevogels voor biodiversiteit een link proberen te leggen tussen de agromilieumaatregelen en milieudoelstellingen. Op dit ogenblik ontbreekt de wetenschappelijke methodologie om dit te kunnen uitvoeren. Er wordt in dat kader veel verwacht van het Europees deskundigencomité voor evaluatie van de programma’s voor plattelandontwikkeling om deze methodologie verder uit te werken. In overeenstemming met de plattelandsverordening zal de eerste inschatting voor het Vlaamse programma gebeuren in het kader van de mid-term evaluatie door een externe evaluator in 2010.

4.2.5 Targets

De jaarlijks te bepalen gegevens voor de output- en resultaatindicatoren worden afgetoetst t.o.v. de cumulatieve doelstellingen of targets voor de gehele programmaperiode. Jaarlijks (N) dient het aandeel nagegaan te worden van de cumulatieve waarde van de indicator (2007 tot jaar N) tot de cumulatieve target voor de hele programmaperiode. Dit is een indicatie van de stand van zaken in de uitvoering van de maatregel in de periode 2007 tot jaar N.

4.3 Financiële indicatoren

4.3.1 Overzicht uitgaven

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 c)

de financiële uitvoering van het programma, waarbij per maatregel een overzicht van de uitgaven voor betalingen aan begunstigden wordt gegeven; indien het programma geldt voor regio's die onder de convergentiedoelstelling vallen, moeten de uitgaven voor die regio's afzonderlijk worden vermeld

Omdat het huidige programma een voortzetting is van PDPO I dat liep van 2000 tot 2006 worden engagementen waarvoor nog betalingen nodig zijn, automatisch meegenomen in PDPO II. Dat heeft als gevolg dat bepaalde maatregelen (bv. infrastructuur ontwikkeling), die niet meer voortgezet worden onder PDPO II, nog wel zijn opgenomen in het programma en de bijhorende financiële tabel. Er werden nog geen uitgaven gedaan voor de gebiedsgerichte werking van As 3 en de Leader-as (As 4) in 2007.

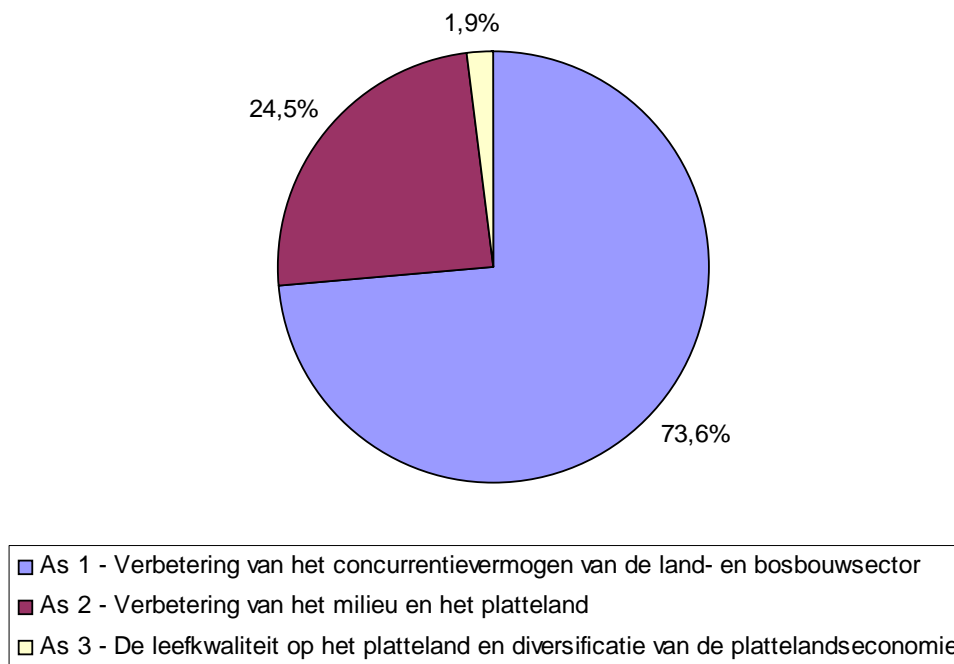
In totaal werd in 2007 86.512.788 € overheidssteun uitgegeven voor de verschillende maatregelen. Hierbij komt echter nog 157.707 € voor technische bijstand zodat een totaalbedrag van 86.670.495 € bekomen wordt, dit is 13% van het geplande budget voor de ganse programmaperiode.

Figuur 3 geeft een overzicht van de uitgaven over de verschillende assen. Door het ontbreken van uitgaven voor de gebiedsgerichte werking in As 3 en de volledige As 4 in 2007 zijn deze van As 1 (73,6%) procentueel hoger dan de vooropgestelde 67%. De procentuele uitgaven voor As 2 vallen hoger uit dan vooropgesteld: 24,5% in 2007, 17% gepland. Figuur 4 geeft een overzicht van de uitgaven van As 1. 90% van de uitgaven binnen deze as gingen naar het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

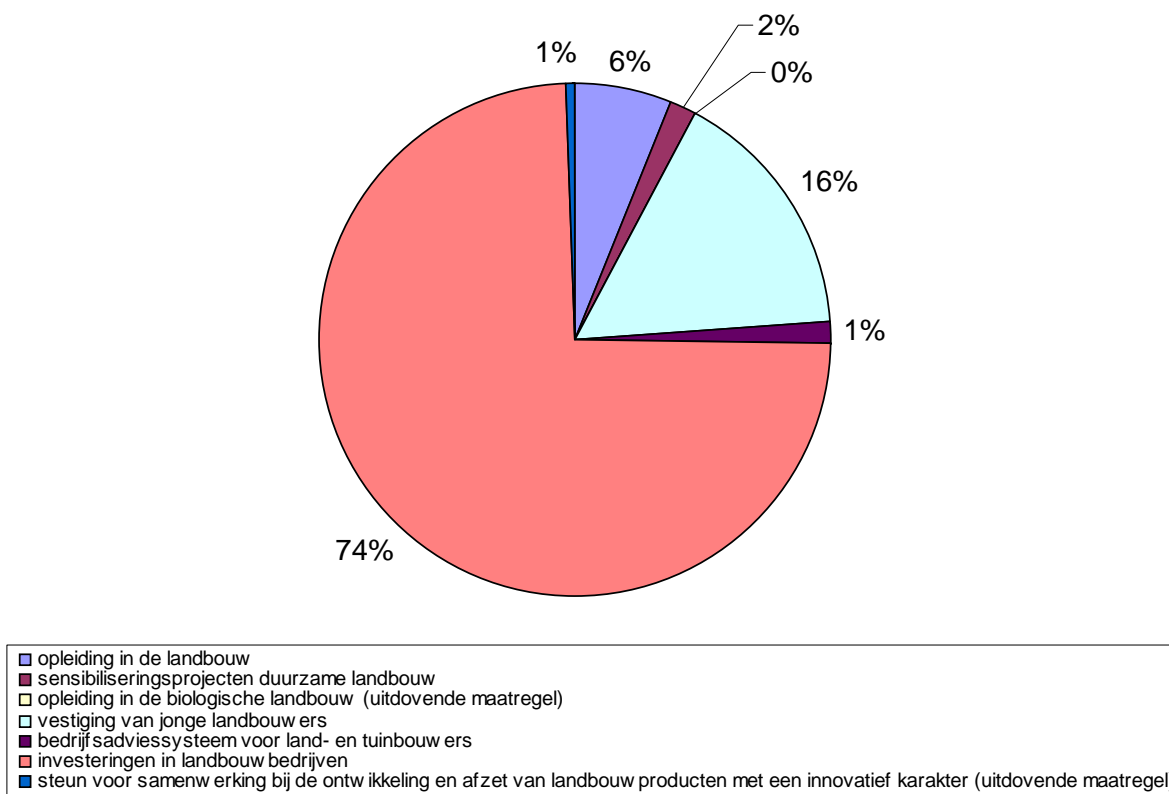
Figuur 5 geeft een overzicht van de uitgaven binnen As 2. 61% van de uitgaven zijn voor rekening van de agromilieumaatregelen beheerovereenkomst water (BO water) en groenbedekking. Voor alle duidelijkheid werd de grafiek nog eens hernomen zonder deze maatregelen (Figuur 6).

Tabel 3 geeft een overzicht van de uitgaven ten opzichte van de doelstellingen voor de gehele programmaperiode. De gegevens zijn eveneens te vinden in tabel G5 van de indicatoren tabellen (zie bijlage).

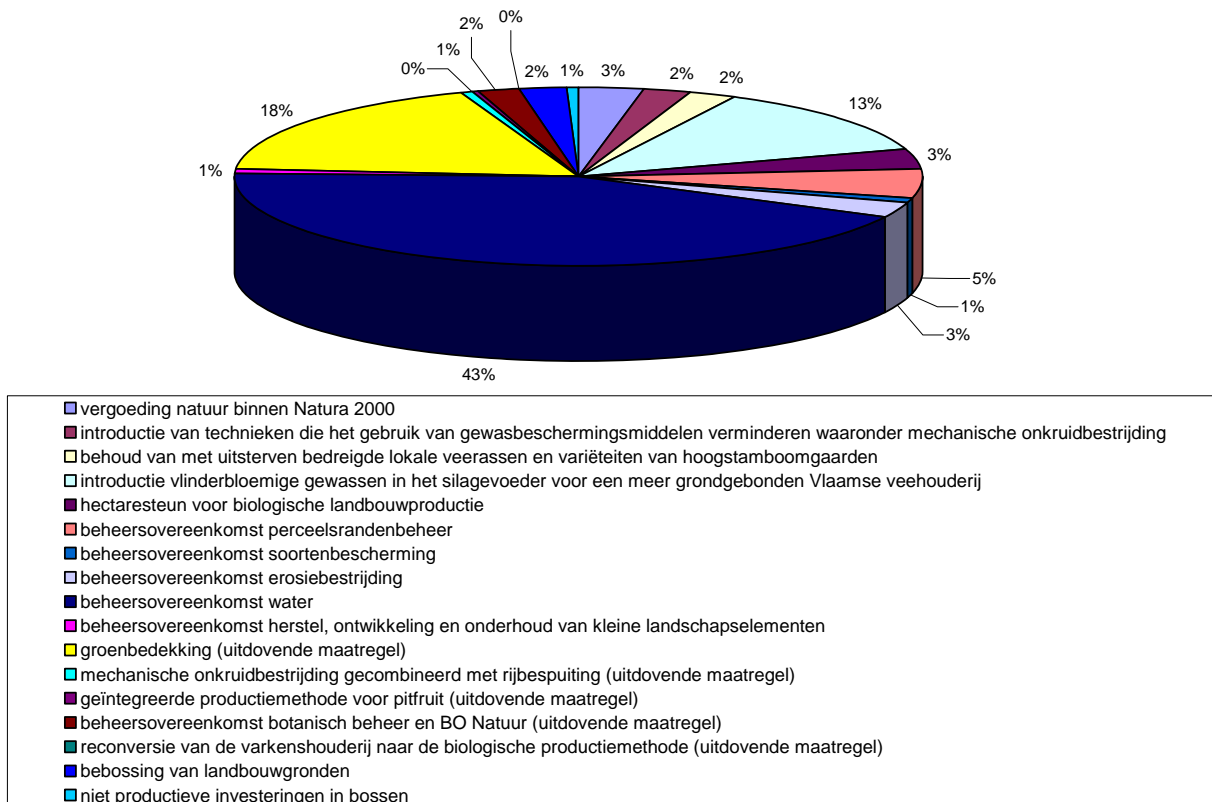
In 2007 werd 68% van het budget uitgegeven door het VLIF. 24,5% van het budget in 2007 ging naar milieudoelinden in As 2, waarvan de agromilieumaatregelen het grootste deel van het budget voor hun rekening nemen (94%). Verder ging 5,8% van het jaarbudget naar opleiding en 1,8% naar overige maatregelen.

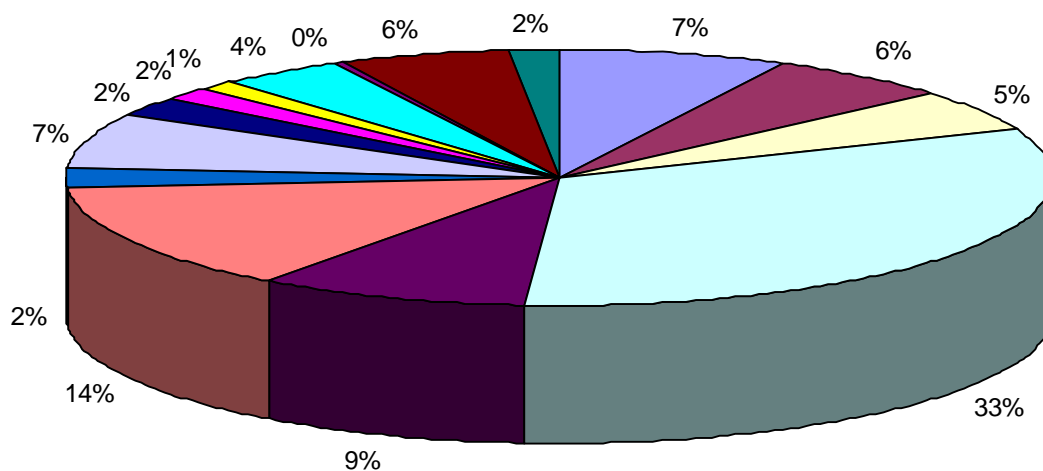
Figuur 3 Procentuele verdeling van de uitgaven over de verschillende assen

Figuur 4 Procentuele verdeling van de uitgaven voor de maatregelen van As 1

Figuur 5 Procentuele verdeling van de uitgaven van As 2

Figuur 6 Procentuele verdeling van de uitgaven van As 2 zonder de maatregel BO water en groenbedekking (zelfde legende als figuur 5)

Tabel 3 Overzicht van de uitgaven in 2007 in verhouding tot de vooropgestelde uitgaven. De maatregelen waarvoor geen uitgaven plaatsvond in 2007 zijn niet weergegeven.

Code van de maatregel	Maatregel	Overheidsuitgaven (ELFPO) - Jaar N	Overheidsuitgaven – Cumulatieve betalingen van 2007 t/m jaar N		Geprogrammeerde overheidsuitgaven 2007-2013		Financiële uitvoeringen PPO
			ELFPO	Totaal	ELFPO	Totaal	
111	Acties op het gebied van beroepsopleiding en voorlichting	1.506.720	1.506.720	5.022.400	11.268.508	37.561.693	13,4%
112	Vestiging van jonge landbouwers	3.236.450	3.236.450	10.788.168	14.410.760	48.035.867	22,5%
114	Gebruik van adviesdiensten	282.900	282.900	943.000	5.692.962	18.976.540	5,0%
121	Modernisering van landbouwbedrijven	13.963.927	13.963.927	46.546.408	84.821.392	282.737.974	16,5%
123	Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten	111.643	111.643	372.144	8.662.321	28.874.403	1,3%
Totaal As 1	Totaal As 1	19.101.640	19.101.640	63.672.120	/	/	/
213	Natura 2000-betalingen en betalingen in verband met Richtlijn 2000/60/EC (Kaderrichtlijn Water)	311.355	311.355	622.710	1.306.531	2.613.062	23,8%
214	Agromilieubetalingen	8.238.927	8.238.927	19.926.458	50.482.899	100.965.798	19,7%
221	Eerste bebossing van landbouwgronden	233.200	233.200	476.777	1.357.104	2.714.208	17,6%
227	Niet-productieve investeringen	65.866	65.866	131.733	1.156.403	2.312.806	5,7%
Totaal As 2	Totaal As 2	8.849.348	8.849.348	21.157.678			
311	Diversificatie naar niet-agrarische activiteiten	504.897	504.897	1.682.990	6.502.218	21.674.061	7,8%
Totaal As 3	Totaal As 3	504.897	504.897	1.682.990	/	/	/
	Technische bijstand	78.854	78.854	157.707	4.490.414	8.980.828	1,8%
	Totaal	28.534.739	28.534.739	86.670.495	224.520.709	667.574.909	13,0 %

De uitgaven voor maatregelen 112 en 121 komen niet overeen met de gegevens van het betaalorgaan die aangemeld werden via het Structural Funds Common system (SFC) omwille van de volgende reden: Door de beheersdienst van de betreffende maatregelen werd per vergissing een betaalbundel voor rentesubsidies aan de KBC-bank (600.900,55 €) bestemd voor M112 ‘vestiging van jonge landbouwers’ geboekt op maatregel M121 “Modernisering van landbouwbedrijven”. M.a.w. via SFC werd voor M121 600.900,55 € te veel aangemeld en voor M112 600.900,55 € te weinig.

Bovenstaande tabel is in overeenstemming is met de gedeclareerde cijfers in de jaarrekening, welke 20,69 € verschillen van de SFC declaratie

4.3.2 Overzicht terugvorderingen

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 g)

In voorkomend geval, het hergebruik van steun die overeenkomstig artikel 33 van Verordening (EG) nr. 1290/2005 is teruggevorderd.

In 2007 werd 31.575,97 € teruggevorderd, waarvan 9.472,81 € Europese inbreng voor twee maatregelen:

- 10.300 € (3.090 € van ELFPO) voor M114 Bedrijfsadviessystemen
- 21.275,97 € (6.382,81 € van ELFPO) voor M121 Modernisering van landbouwbedrijven.

De teruggevorderde bedragen werden in mindering gebracht op de uitgaven waardoor de betrokken beheersdienst deze bedragen opnieuw kan gebruiken voor de betreffende maatregel.

4.4 Indicatoren per as

Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 b)

de aan de hand van output- en resultaatindicatoren aangegeven vorderingen met het programma in het licht van de vastgestelde doelstellingen;

4.4.1 As 1 – Verbetering van het concurrentievermogen

Belangrijk: slechts een selectie aan indicatoren wordt in onderstaande figuren en tabellen toegelicht. Voor een overzicht van alle indicatoren wordt verwezen naar de indicatoren tabellen in bijlage.

4.4.1.1 111-A. Opleiding in de landbouw

4.4.1.1.1 Outputindicatoren

Onder deze maatregel vallen cursussen (starters- en vormingscursussen), stages en korte vorming. In tegenstelling tot cursussen en stages zijn “korte vorming” bijeenkomsten van één tot drie uur waarop een bepaald onderwerp in verband met de landbouwsector onder leiding van een lesgever wordt uitgediept.

Cursussen en stages

Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal deelnemers en de uitgaven per cursuscategorie. Figuur 7 geeft een overzicht van het aantal deelnemers voor de verschillende cursuscategorieën.

Wat het aantal deelnemers betreft kan de volgende rangschikking gemaakt worden op basis van de inhoud van de cursussen:

- 1) ICT-opleiding: 1956 deelnemers – 37%
- 2) Vaardigheden op management – administratief en marketing gebied: 1762 deelnemers – 33% (alles stages werden in deze categorie opgenomen)
- 3) Nieuwe normen: 147 deelnemers – 3%
- 4) Productkwaliteit: 27 deelnemers – 0,5%
- 5) Landschapsbehoud en – verbetering en milieubescherming: 25 deelnemers – 0,5%

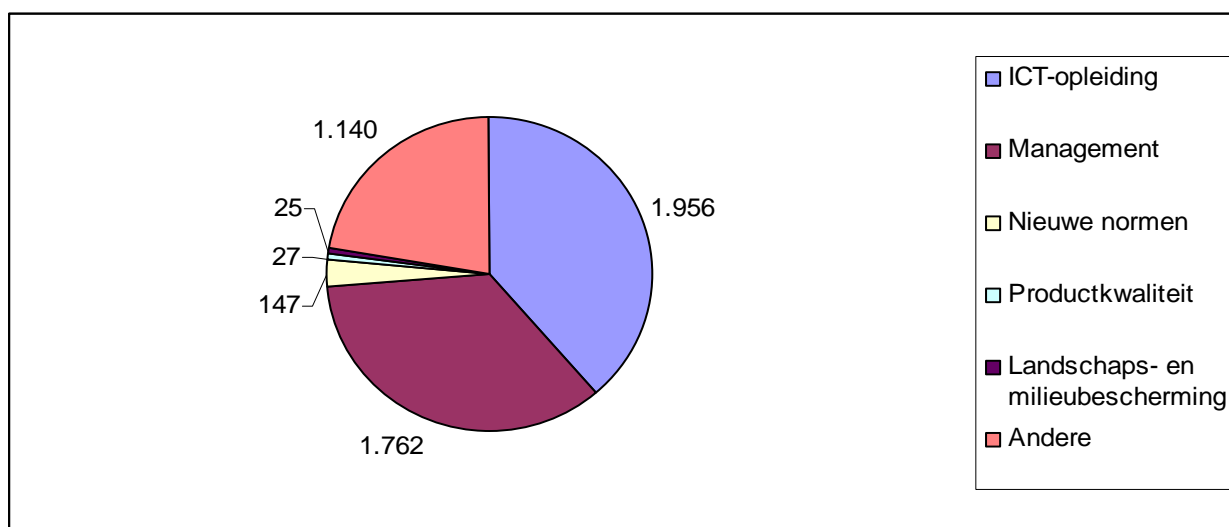
Een belangrijk aantal deelnemers, 1287 in totaal (24%) werd echter onderverdeeld in de “andere” categorie. In deze categorie werden technische thema’s voor verschillende landbouwsectoren opgenomen.

De uitgaven voor sociale promotie, een uitkering voor de landbouwers die 75 uren opleiding met succes beëindigd hebben, is eveneens in Tabel 4 weergegeven. In de Europese tabel 111(1) werd de sociale promotie bij ‘andere’ gerekend zonder de cursisten zelf te tellen, deze zijn immers ondergebracht in de categorie horende bij de cursusinhoud.

De geslacht- en leeftijdsgegevens van het unieke aantal deelnemers aan de cursussen en stages is weergegeven in Tabel 5. In totaal hebben 3926 unieke deelnemers een cursus of stage gevolgd. 43% van deze unieke deelnemers was vrouwelijk. 51% van de unieke deelnemers is jonger dan 40 jaar. Bij de mannen is dit 56% en bij de vrouwen 44%. De procentuele verhoudingen voor geslacht en leeftijd voor de niet-unieke deelnemers zijn gelijklopend. Het zijn deze die opgenomen werden in de indicatoren tabellen (zie bijlage).

Tabel 4 Overzicht van deelnemers en uitgaven per cursuscategorie voor de cursussen en stages

Cursusinhoud	Aantal deelnemers	Aantal unieke deelnemers	Aantal dagen vorming	Totale uitgaven (€)
ICT-opleiding	1.956	1.470	6.338	692.755
Management	1.762	1.306	9.307	848.521
Nieuwe normen	147	132	954	50.583
Productkwaliteit	27	27	98	6.888
Landschaps- en milieubescherming	25	25	87	2.258
Andere	1.140	1.008	4.135	304.178
Sociale promotie	-	-	-	47.890
Totaal	5.292	4192 (uniek over de categorieën)	21.887	2.051.733

Figuur 7 Overzicht van deelnemers per cursuscategorie voor de cursussen en stages

Tabel 5 Leeftijd en geslacht van de uniek deelnemers aan cursussen en stages

Uniek aantal mannen		
< 40 j	≥ 40 j	Totaal
1252	989	2241

Uniek aantal vrouwen		
< 40 j	≥ 40 j	Totaal
748	937	1685

Korte vorming

Tabel 6 geeft een overzicht van het aantal deelnemers en de uitgaven per categorie van korte vorming.

Wat het aantal deelnemers betreft kan de volgende rangschikking gemaakt worden op basis van de inhoud van de korte vorming:

- 1) Landschapsbehoud en – verbetering en milieubescherming: 21.122 deelnemers – 11,6%
- 2) Vaardigheden op management – administratief en marketing gebied: 19.284 deelnemers – 10,6%
- 3) ICT-opleiding: 2.273 deelnemers – 1,2%
- 4) Nieuwe normen: 1.333 deelnemers – 0,7%
- 5) Productkwaliteit: 840 deelnemers – 0,5%
- 6) Nieuwe technologieën processen en machines en innovatieve praktijken: 378 deelnemers – 0,2%

Een belangrijk aantal deelnemers, 136.829 in totaal (75%), werd echter onderverdeeld in de “andere” categorie. In deze categorie werden technische thema’s voor verschillende landbouwsectoren opgenomen.

Er worden van de korte vorming enkel het aantal deelnemers geregistreerd, maar geen persoonsgegevens. Voor het unieke aantal deelnemers werd een schatting gemaakt op basis van de grootte van het potentieel publiek, zijnde het aantal personen regelmatig tewerkgesteld

in de landbouw en de loonarbeiders. Er werd aangenomen dat de helft van deze mensen in 2007 een korte vorming gevolgd heeft, zijnde 31.255 personen.

De statistieken over geslacht en leeftijd voor de deelnemers aan de korte vorming zijn gebaseerd op steekproeven en gegevens over potentieel in aanmerking komend publiek. 31% van de deelnemers aan korte vorming zijn vrouwelijk en 21% is jonger dan 40 jaar.

Tabel 6 Overzicht van deelnemers en uitgaven per cursuscategorie voor de korte vorming

Cursusinhoud	Aantal deelnemers	Aantal dagen vorming	Totale uitgaven (€)
Landschaps- en milieubescherming	21.122	5.521	152.544
Management	19.284	5.064	193.340
ICT-opleiding	2.273	789	52.984
Nieuwe normen	1.333	277	6.632
Productkwaliteit	840	195	8.153
Nieuwe processen en partijen	378	90	3.955
Andere	136.829	36.553	1.129.753
Totaal	182.059	48.489	1.547.360

4.4.1.1.2 Resultaatindicatoren

Cursussen en stages

In totaal werden 4815 diploma's en getuigschriften uitgereikt. Dat dit cijfer hoger is dan het unieke aantal deelnemers geeft aan dat bepaalde personen meerdere diploma's en getuigschriften behaald hebben. 45% van de getuigschriften en diploma's werd behaald door een vrouw. 51% van de diploma's en getuigschriften werd behaald een cursusdeelnemer jonger dan 40 jaar. Bij de mannen is dit 56% en bij de vrouwen 44%.

De gegevens voor het aantal unieke personen die een diploma of getuigschrift behaald hebben zijn ook beschikbaar. 3519 unieke personen hebben in 2007 een diploma of getuigschrift behaald, waarvan 44% een vrouw en 50% jonger dan 40. Bij de mannen is dit 56% en bij de vrouwen 43%.

Korte vorming

Daar de onderwerpen van korte vorming dicht bij de praktijk staan wordt aangenomen dat 100% van de deelnemers wat ze geleerd hebben op het infomoment ook in de praktijk zullen brengen. Dit cijfer komt dan overeen met het unieke aantal deelnemers (31255). De absolute cijfers van geslacht en leeftijd werden bekomen door dezelfde procentuele verdeling te gebuiken als hierboven aangegeven.

4.4.1.1.3 Targets

Tabel 7 Targets voor maatregel 111-A Opleiding in de landbouw

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal <u>unieke</u> deelnemers aan opleidingen	35.000	35.181	101 %
	Totaal aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	32.669	70.376	215 %
Resultaat	Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding gevolgd hebben	28.000	34.774	124 %

In 2007 werd reeds de doelstelling voor het volledige programma gehaald van het unieke aantal deelnemers. Verwacht wordt dat deze constant zal blijven de komende jaren. Wat het aantal dagen opleiding betreft werd de doelstelling voor de gehele programmaperiode in 2007 reeds overschreden. De reden hiervoor is dat de ex-ante evaluator geen rekening gehouden heeft met het aantal deelnemers voor de berekening van het aantal dagen opleiding. Het vooropgestelde aantal uren per jaar voor de verschillende vormingen (cursussen, korte vorming, stages) gedeeld door 8 zoals vermeld in de ex-ante evaluatie moet vermenigvuldigd worden met het vooropgestelde aantal deelnemers. Deze oefening werd uitgevoerd zodat de doelstelling van 74.250 vormingsdagen per jaar bepaald werd. Indien dit aantal vermenigvuldigd wordt met zeven (zeven jaar uitvoering PDPO II) wordt een gecorrigeerde doelstelling van 519.750 vormingsdagen bekomen. In 2007 werd dan 14% van de doelstelling voor de gehele programmaperiode bereikt. Deze gecorrigeerde target zal worden meegenomen in een wijziging van het programma en bij een volgend jaarverslag

De verklaring dat de target van de resultaatindicator reeds overschreden is, is dat het slaagpercentage van 80% voor de cursussen ook voor de korte vorming gebruikt werd. Er werd echter beslist dat alle deelnemers aan de korte vorming de opleiding zullen toepassen in de praktijk, daar de onderwerpen zeer dicht bij de praktijk staan. Indien de target voor de korte vorming op deze wijze aangepast wordt, kan een nieuwe target van 34.000 unieke geslaagden vooropgesteld worden en werd de target in 2007 reeds gehaald (102%). Er wordt verwacht dat het unieke aantal geslaagden (beschouwd over de periode 2007-2013) niet veel zal wijzigen de komende jaren.

4.4.1.2 111-C. Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw

4.4.1.2.1 Outputindicatoren

In totaal waren er naar schatting 18.750 deelnemers aan sensibiliseringsprojecten in 2007. Veruit het grootste aantal deelnemers, zijnde 84%, woonden demoprojecten bij die vallen onder de categorie “Nieuwe technologische processen en machines/Innovatieve benaderingen”. 12% van de deelnemers woonden projecten bij die vallen onder de categorie

“landschapsbehoud en –verbetering en milieubescherming. Tenslotte was er 4% van het totaal aantal deelnemers voor demoprojecten rond productkwaliteit. Naar schatting waren 10% van de deelnemers aan de demoprojecten vrouwelijk en 30% van de deelnemers was jonger dan 40 jaar. In 2008 zal gewerkt worden aan de nauwkeurigheid van de monitoringsgegevens.

4.4.1.2 Resultaatindicatoren

De resultaatindicator geeft het aantal deelnemers aan die het geleerde toepassen in de praktijk. Hiervoor kunnen nog geen resultaten doorgegeven worden. Deze informatie kan enkel bekomen worden via enquêtes x aantal jaren na het demoproject.

4.4.1.3 Targets

Tabel 8 Targets van maatregel 111-C Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal <u>unieke</u> deelnemers aan opleidingen	12.600	18.750	149 %
Output	Totaal aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	37.800	9.375	25 %
Resultaat	Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding gevolgd hebben	7.560	0	0 %

De target van het unieke aantal deelnemers werd reeds gehaald in 2007 (149%). Belangrijk is wel dat alle deelnemers uniek beschouwd worden (elke deelnemer heeft slechts één sensibiliseringsproject bijgewoond). Het werkelijk aantal unieke deelnemers is niet gekend daar er geen systematische deelnemerslijsten bestaan. Met 9.375 vormingsdagen is reeds ¼ van de target bereikt in 2007. De resultaatindicator werd nog niet bepaald in 2007.

4.4.1.3 111-D. Opleiding in de biologische landbouw (uitdovende maatregel)

4.4.1.3.1 Outputindicatoren

In 2007 werden één biologisch omschakelingsplan en 13 bedrijfsbegeleidingen bij 14 unieke landbouwbedrijven uitbetaald. Voor deze opleiding werden aldus 14 deelnemers geteld¹. Ze werden allen onderverdeeld bij de categorie “Vaardigheden op het vlak van management-, administratief en marketinggebied. De deskundige voor bedrijfsbegeleidingen moet minstens drie bezoeken gebracht hebben aan het bedrijf. De duur van deze bezoeken is individueel verschillend. Gemiddeld komt dit neer op een totaal van acht uren. De 14 begunstigden waren allen mannen, waarvan één jonger dan 40.

¹ Overeenkomende met de filosofie voor de monitoring van begunstigden op bedrijfsniveau voor andere PDPO II- maatregelen zoals investeringssteun wordt slechts 1 persoon geteld, alhoewel het advies in praktijk gegeven zou kunnen worden aan meerdere personen. Deze gegevens zijn niet systematisch gekend.

4.4.1.3.2 Resultaatindicatoren

De behandelde materie wordt onmiddellijk toegepast in de praktijk, de 14 deelnemers werden dan ook geteld bij de categorie “brengt de verworven vaardigheden in de praktijk”.

4.4.1.3.3 Targets

Tabel 9 Targets voor maatregel 111-D Opleiding in de biologische landbouw

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal <u>unieke</u> deelnemers aan opleidingen	490	14	3 %
Output	Totaal aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	420	14	3 %
Resultaat	Aantal unieke deelnemers die succesvol een opleiding gevolgd hebben	3	14	467 %

Dat slechts 3% van de outputindicator gerealiseerd is in 2007 is te wijten aan de target die opgesteld werd in de veronderstelling dat tijdens de nieuwe programmaperiode ook nieuwe contracten afgesloten kunnen worden. In de definitieve versie van het PDPO werd de maatregel echter als uitdovend ingeschreven n.a.v. de bilaterale discussies met de EC.

De targets werden herberekend in samenspraak met de beheersdienst. In 2008 en de jaren daarna zijn geen betalingen meer voorzien voor de betreffende maatregel. Als nieuwe “targets” worden de waarden genomen van de indicatoren in 2007: 14 unieke deelnemers die elk één dag opleiding gehad hebben (14 dagen in totaal). Deze 14 unieke deelnemers passen de aangeleerde vaardigheden, die een rechtstreeks antwoord zijn op problemen van de landbouwer, toe in de praktijk en worden geteld bij de resultaatindicator. De gecorrigeerde targets vervangen vanaf volgend jaarverslag de huidige.

4.4.1.4 112. Vestiging van jonge landbouwers

4.4.1.4.1 Outputindicatoren

In 2007 werden zes vestigingsdossiers goedgekeurd die ingediend zijn na 1 januari 2007 onder PDPO II-regelgeving. Twee van deze vestigingsdossiers gebeurden in het kader van vervroegde pensionering; (=voorgaande bedrijfsleider tussen 55-64 jaar oud). Eén dossier werd ingediend door een vrouw.

Van deze zes dossiers werd ook het investeringsvolume gemonitord dat de som is van de overheidssubsidie en de privé-bijdrage. Het deel aangaande overheidsuitgaven wordt boekhoudkundig gemonitord. Daar in 2007 de overheidssubsidies nog niet uitbetaald werden voor de betreffende dossiers, zijn deze nog niet afzonderlijk opgenomen in de monitoringtabel. De boekhoudkundige monitoring is echter niet mogelijk voor de privé-bijdragen (praktisch niet haalbaar). Daarom werd besloten om voor het investeringsvolume de subsidiabele investeringskost te rekenen (zoals ook in de vorige programmaperiode het geval was) die gekend is op het moment van de goedkeuring van het dossier. Dit is een inschatting van de som van de overheidsuitgaven en privé-uitgaven voor de subsidiabele investering.

In 2007 werden echter ook 316 dossiers goedgekeurd die ingediend werden vóór januari 2007 onder PDPO I-regelgeving. Deze horen thuis bij de categorie “verbintenissen van vorige programmaperioden”. De uitbetalingen die onder deze categorie opgenomen zijn, slaan echter op alle dossiers van vorige programmaperioden waarvoor nog uitbetalingen plaats vonden. 65% van dit bedrag werd uitbetaald onder de vorm van kapitaalsubsidies, de rest onder de vorm van rentesubsidies.

Er werd al aangehaald dat één van de dossiers goedgekeurd onder PDPO II regelgeving werd ingediend door een vrouw. Enkel deze informatie is gevraagd in de Europese tabel aangaande het geslacht van de dossieraanvrager. Uit de dossiers die goedgekeurd werden in 2007 daterende van de vorige programmaperiode blijkt dat 46 van de 316 dossiers werden ingediend door een vrouw, wat overeenkomt met een percentage van 15%. Dit laatste is een representatiever beeld voor de man/vrouw verhouding voor het aantal vestigingsdossiers.

Dankzij het gebruik van het e-VLIF systeem, welke elektronisch informatie uitwisselt tussen de VLIF-administratie en de banken, zullen vanaf het monitoringjaar 2008 de jaarlijkse effectief uitbetaalde rentesubsidies gelinkt kunnen worden aan de individuele dossiers².

Voor de geografische uitsplitsing van het aantal goedgekeurde dossiers in Less Favoured Area (LFA) en normaal gebied zoals gevraagd in tabel G4 werd gebruik gemaakt van een Gis-applicatie. De landbouwnummers van de bedrijven waarvan een dossier goedgekeurd is en/of die steun ontvangen hebben, werden gekoppeld met de GBCS-databank. Een bedrijf werd beschouwd gelegen in LFA-gebied wanneer meer dan 50% van de percelen in LFA-gebied ligt.

Wat de uitbetaalde steun betreft kon door het nog niet operationeel zijn van e-VLIF de onderverdeling enkel gemaakt worden voor de kapitaalsubsidie. Op basis van de verhouding tussen totale rente- en kapitaalsubsidie werd dit bedrag echter geëxtrapoléerd naar het totale bedrag.

Van geen enkel van de goedgekeurde dossiers ingediend onder PDPO II is het bedrijf gelegen in LFA-gebied. Van de goedgekeurde dossiers ingediend onder PDPO I was maar één bedrijf gelegen in LFA-gebied. Slechts 19.231 € of 0,2% van de uitbetaalde steun in 2007 was voor bedrijven gelegen in LFA-gebied.

4.4.1.4.2 Resultaatindicatoren

² Noot: In het monitoringssysteem van de vorige programmaperiode werd niet gevraagd naar jaarlijks effectieve uitbetaalde rentesubsidies, maar naar vastleggingen bij goedkeuring dossier.

Op basis van het Landbouwmonitoringnetwerk (LMN) zal een uitspraak gedaan worden voor bruto toegevoegde waarde van de gesteunde bedrijven. Op dit moment is de boekhouding nog niet afgesloten. In het volgende jaarverslag zullen de resultaten opgenomen worden.

4.4.1.4.3 Targets

Tabel 10 Overzicht van de targets voor maatregel 112 vestiging van jonge landbouwers

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde landbouwers	1.400	6	0,4 %
Output	Totaal investeringsvolume (€)	280.000.000	1.007.593	0,4 %
Resultaat	Stijging van de bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (€)	0	NA	0 %

De lage realisatie van de targets in 2007 van de outputindicatoren is te verklaren door het gegeven dat enkel de dossiers ingediend en goedgekeurd onder PDPO II regelgeving in beschouwing werden genomen. De targets werden echter opgemaakt voor alle dossiers die in 2007 goedgekeurd werden inclusief deze ingediend onder PDPO I (vóór 1 januari 2007). Deze lage realisatie stelt zich enkel in 2007, volgend jaar is een sterke stijging van de betreffende outputindicatoren te verwachten.

Er zijn nog geen gegevens beschikbaar voor de resultaatindicator. Dit zal wel het geval zijn in het volgende jaarverslag.

4.4.1.5 114. Bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers

4.4.1.5.1 Outputindicatoren

In 2007 werden 25 bedrijfsadviezen (BAS) aangevraagd en voorlopig goedgekeurd. De definitieve goedkeuring vindt pas plaats in de tweede jaarhelft van 2008 bij de factuurcontrole. Het is ook pas op basis van deze factuurcontroles dat de dominante categorie voor het advies zal kunnen bepaald worden. In het BAS komen immers verschillende aspecten aan bod: pas nadat het advies in de praktijk wordt gegeven en de betalingsaanvraag gebeurt, kan de dominante adviescategorie bepaald worden. Deze bedrijfsadviezen zullen dan ook ten vroegste in 2008 in de Europese monitoringtabel opgenomen worden.

Alle uitbetalingen in 2007 betreffen dossiers van de eerste programmaperiode uitgevoerd onder maatregel 'n. Essentiële dienstverlening voor plattelandseconomie en –bevolking' waartoe “milieumodule” en “bedrijfsleidingadvies” werden gerekend. Deze twee maatregelen vallen niet onder verordening EG 1782/2003 aangaande het bedrijfsadviesstelsel met als gevolg dat de opdeling naar rechtstreekse inkomenssteun niet gemaakt werd.

4.4.1.5.2 Resultaatindicatoren

Er wordt naar een oplossing gezocht om de bruto toegevoegde waarde van landbouwbedrijven die bedrijfsadvies gekregen hebben, op te volgen. Een schatting op basis van het Landbouwmonitoringnetwerk (LMN) dat rapporteert aan het Europese Farm Accountancy Data Network (FADN) is niet mogelijk, daar landbouwbedrijven met BAS daarin normaliter niet opgenomen zijn.

4.4.1.5.3 Targets

Tabel 11 Targets voor maatregel 114 Bedrijfsadviesystemen voor land- en tuinbouwers

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde landbouwers	11.900	3.154	27 %
Resultaat	Stijging van de bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (€)	0	NA	0 %

Reeds 27% van de target van het aantal gesteunde landbouwers werd gerealiseerd in 2007. De beheersdienst heeft echter vastgesteld dat de target van 11.900 gesteunde landbouwers enkel slaat op de bedrijfsadviesystemen conform EG 1782/2003 niet op de landbouwers die uitbetaald worden voor de milieumodule en bedrijfsleidingsadvies. Om deze reden werd een nieuwe target voor het 'aantal gesteunde landbouwers' voorgesteld, die bestaat uit de som van de target voor bedrijfsadviesystemen (11.900), bedrijfsleidingadvies (2.367) en milieumodule (4.367): 18.634. Deze nieuwe target zal vanaf volgend jaarverslag de huidige vervangen.

4.4.1.6 121. Investerings in landbouwbedrijven

4.4.1.6.1 Outputindicatoren

In 2007 werden 57 dossiers, ingediend onder PDPO II regelgeving, goedgekeurd. Figuur 8 geeft de verdeling van de dossiers over de verschillende landbouwsectoren. 39% van de goedgekeurde investeringsdossiers vond plaats voor gemengde bedrijven, 21% voor melkveebedrijven en 19% voor tuinbouwbedrijven. De overige 21% betrof investeringsdossiers voor varkensbedrijven, akkerbouwbedrijven en fruitteeltbedrijven. 16% van deze dossiers werd ingediend door een rechtspersoon.

Van de dossiers ingediend door een natuurlijk persoon was de aanvrager in 52 % van de gevallen jonger dan 40 jaar oud. Slechts twee van de 48 investeringsdossiers (4%) ingediend door een natuurlijk persoon was een vrouw. Eén investeringsdossier van de 57 betrof een nieuwe techniek (WKK-installatie). De lijst met huidige nieuwe technieken en nieuwe producten werd toegevoegd (Tabel 12). Deze lijst werd samengesteld door specialisten binnen het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), de beheersdienst van de betreffende maatregel.

Van deze 57 dossiers werd ook het investeringsvolume gemonitord dat de som is van de overheidssubsidie en de privé-bijdrage. Het deel aangaande de overheidsuitgaven wordt boekhoudkundig gemonitord. Daar in 2007 de overheidssubsidies nog niet uitbetaald werden voor de betreffende dossiers, zijn deze nog niet afzonderlijk opgenomen in de monitoringtabel. De boekhoudkundige monitoring is echter niet mogelijk voor de privé-bijdragen (praktisch niet haalbaar). Daarom werd besloten om voor het investeringsvolume de subsidiabele investeringskost te rekenen (zoals ook in de vorige programmaperiode het geval was) die gekend is op het moment van de goedkeuring van het dossier. Dit is een inschatting van de som van de overheidsuitgaven en privé-uitgaven voor de subsidiabele investering.

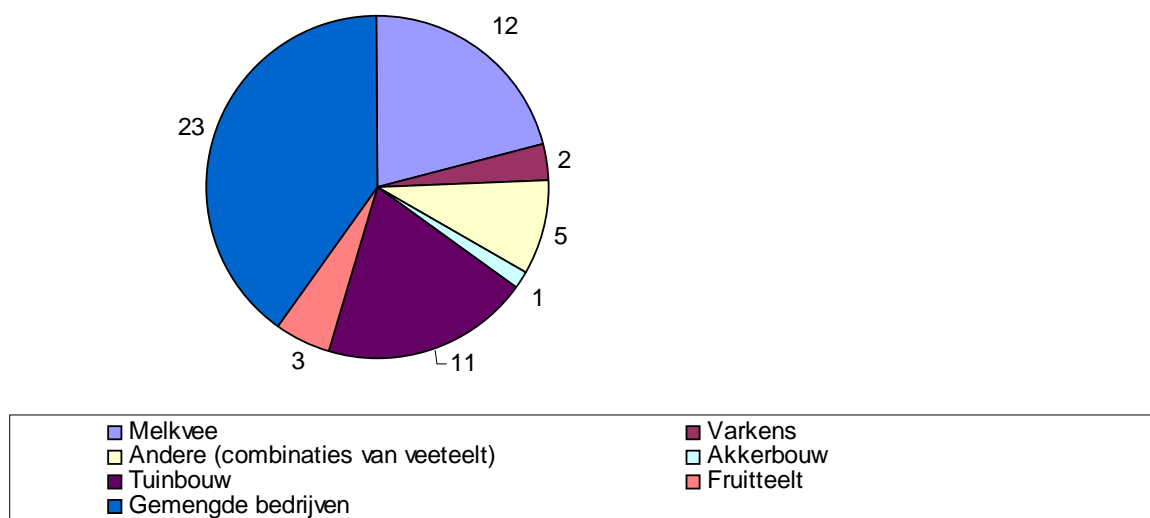
Er werd al aangehaald dat twee van de 57 dossiers goedgekeurd onder PDPO II regelgeving werd ingediend door een vrouw. Enkel deze informatie is gevraagd in de Europese tabel aangaande het geslacht van de dossieraanvrager. In 2007 werden echter ook 3680 dossiers goedgekeurd die ingediend werden vóór januari 2007 onder PDPO I-regelgeving. Deze horen thuis bij de categorie “verbintenissen van vorige programmaperioden”. De uitbetalingen die onder deze categorie opgenomen zijn, slaan echter op alle dossiers van vorige programmaperioden. 47% van dit bedrag werd uitbetaald onder de vorm van kapitaalsubsidies, de rest onder de vorm van rentesubsidies. Uit deze gegevens blijkt ook dat 6% van de dossiers werden ingediend door een vrouw. 46% van dossiers ingediend door een natuurlijk persoon betrof een individu jonger dan 40 jaar. Bij de mannen is dit 45% en bij de vrouwen 50%.

Dankzij het gebruik van het e-VLIF systeem, welke informatie uitwisselt tussen de VLIF-administratie en de banken, zullen vanaf monitoringjaar 2008 de jaarlijkse effectief uitbetaalde rentesubsidies gelinkt kunnen worden aan de individuele dossiers.

Voor de geografische uitsplitsing van het aantal goedgekeurde dossiers in Less favoured Area (LFA)-gebied en normaal gebied zoals gevraagd in tabel G4 werd gebruik gemaakt van een Gis-applicatie. De landbouwnummers van de bedrijven waarvan een dossier goedgekeurd is en/of die steun ontvangen hebben, werden gekoppeld met de GBCS-databank. Een bedrijf werd geteld als gelegen in LFA-gebied wanneer meer dan 50% van de percelen in LFA-gebied lag. Wat de uitbetaalde steun betreft kon door het nog niet operationeel zijn van e-VLIF de onderverdeling enkel gemaakt worden voor de kapitaalsubsidie. Op basis van de verhouding tussen totale rente- en kapitaalsubsidie werd dit bedrag echter geëxtrapoleerd naar het totale bedrag. Geen enkel van de goedgekeurde dossiers ingediend onder PDPO II hebben betrekking op een bedrijf gelegen in LFA-gebied. Van de goedgekeurde dossiers ingediend onder PDPO I was maar één bedrijf gelegen in LFA-gebied. Slechts 8.462 € of 0,02 % van de in 2007 uitbetaalde steun was voor bedrijven gelegen in LFA-gebied.

Een bedrijf werd beschouwd als gelegen in Natura 2000-gebied wanneer meer dan 50% van de percelen in dat gebied liggen. Twee bedrijven van de 57 waarvan het dossier ingediend werd onder PDPO II regelgeving zijn zo gelegen in Natura 2000 gebied. 160 van de 3680 goedgekeurde dossiers (4,3%) ingediend onder PDPO I regelgeving hebben betrekking op een bedrijf gelegen in Natura 2000 gebied. Het cijfer weergegeven in tabel 121(3) in de bijlage zijn deze van alle dossiers goedgekeurd in 2007 zowel deze ingediend onder PDPO I als II. Alle bedrijven werden onderverdeeld bij ‘andere productie’ (niet-biologisch), alhoewel dit slechts met zekerheid gekend is voor de dossiers ingediend onder PDPO II. Voor de PDPO I dossiers werd de oefening niet gemaakt. In tabel 121(3) van de bijlage worden alle bedrijven

die gelegen zijn in Natura 2000 gebied bij de categorie “gemengde gebieden” ondergebracht, daar ze ook Kaderrichtlijn Water gebied zijn (verordening 2000/60/EC).

Figuur 8. Absolute verdeling van goedgekeurde PDPO II dossiers over verschillende landbouwsectoren

Tabel 12 Overzicht van de huidige nieuwe technieken en producten

VLIF-investering	P of T
Nieuwe fruitvariëteiten	nieuw product (P)
Hoevezuivel vanaf 1-1-2007 (gebouwen)	nieuw product (P)
Hoevezuivel vanaf 1-1-2007 (materieel)	nieuw product (P)
Hoevevlees vanaf 1-1-2007 (gebouwen)	nieuw product (P)
Hoevevlees vanaf 1-1-2007 (materieel)	nieuw product (P)
Hoeveproducten andere vanaf 1-1-2007 (gebouwen)	nieuw product (P)
Hoeveproducten andere vanaf 1-1-2007 (materieel)	nieuw product (P)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen melkvee en jongvee	nieuwe techniek (T)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen vleesvee	nieuwe techniek (T)
Herinrichten zeugenstallen met groepshuisvesting	nieuwe techniek (T)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen fokvarkens (var %)	nieuwe techniek (T)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen drachtige zeugen (var %)	nieuwe techniek (T)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen kraamhokken (var %)	nieuwe techniek (T)
Bouwen/verb. am.reductiestallen biggen (var %)	nieuwe techniek (T)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen vleesvarkens (var %)	nieuwe techniek (T)
Ammoniakemissiearme varkensstal grondgebonden (40%)	nieuwe techniek (T)
AEA-fokvarkensstal (alle categorieën)	nieuwe techniek (T)
AEA-zeugenstal	nieuwe techniek (T)
AEA-biggenstal	nieuwe techniek (T)
AEA-kraamstal	nieuwe techniek (T)
AEA-vleesvarkensstal	nieuwe techniek (T)
Bouwen/Verb. am.reductiestallen mestkuijkens	nieuwe techniek (T)
Herinrichten legkippenstal met volière- of grondhuisvesting	nieuwe techniek (T)
Bouwen AEA-legkippenstal met volière- of grondhuisvesting (var %)	nieuwe techniek (T)
Bouwen AEA-poeljenstal (var %)	nieuwe techniek (T)
Bouwen AEA-moederdierenstal (var %)	nieuwe techniek (T)
AEA-legkippenstal met verrijkte kooien	nieuwe techniek (T)
Herinrichten legkippenstal met verrijkte kooien	nieuwe techniek (T)
AEA-legkippenstal met volière- of grondhuisvesting	nieuwe techniek (T)
AEA-moederdierenstal	nieuwe techniek (T)
AEA-poeljenstal	nieuwe techniek (T)
Machines voor directinzaai	nieuwe techniek (T)
Biomassaproductie	nieuwe techniek (T)
Oogstprotectie fruit	nieuwe techniek (T)

Vogelschrikapparatuur	nieuwe techniek (T)
Geautomatiseerde champignonplukmachine	nieuwe techniek (T)
Waterreservoir	nieuwe techniek (T)
Mechanische onkruidbestrijding	nieuwe techniek (T)
Geavanceerde spuitmachines	nieuwe techniek (T)
Opvang/hergebruik beregeningswater (40%)	nieuwe techniek (T)
Mestbew./verw.systemen	nieuwe techniek (T)
Installaties voor compostering	nieuwe techniek (T)
Verwarming op biobrandstoffen	nieuwe techniek (T)
Opvang/hergebruik beregeningswater	nieuwe techniek (T)
Waterbehandeling	nieuwe techniek (T)
Energiebesparing: warmtepomp bij gesloten kas	nieuwe techniek (T)
Rationeel afvalbeheer	nieuwe techniek (T)
WKK-installatie op gas of biobrandstof	nieuwe techniek (T)

4.4.1.6.2 Resultaatindicatoren

Op basis van het Landbouwmonitoringnetwerk (LMN) zal een uitspraak gedaan worden voor bruto toegevoegde waarde van de gesteunde bedrijven. Op dit moment is de boekhouding nog niet afgesloten. In het volgende jaarverslag zullen de resultaten opgenomen worden.

4.4.1.6.3 Targets

Tabel 13 Targets van de maatregel 121 Modernisering van landbouwbedrijven

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde landbouwers	24.500	57	0,2 %
Output	Totaal investeringsvolume (€)	1.295.000.000	4.969.374	0,4 %
Resultaat	Stijging van de bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (€)	0	NA	NA
Resultaat	Aantal landbouwbedrijven die nieuwe producten of technieken introduceren	4900	1	0,02 %

NA= Not Available

De lage realisatie van de targets in 2007 van de outputindicatoren is te verklaren door het gegeven dat enkel de dossiers ingediend en goedgekeurd onder PDPO II regelgeving in beschouwing werden genomen. De targets werden echter opgemaakt voor alle dossiers die in 2007 goedgekeurd werden inclusief deze ingediend onder PDPO I (vóór 1 januari 2007). Deze lage realisatie stelt zich enkel in 2007, volgend jaar is een sterke stijging van de betreffende outputindicatoren te verwachten.

Er zijn nog geen gegevens beschikbaar voor de resultaatindicator. Dit zal wel het geval zijn in het volgende jaarverslag.

4.4.1.7 123-A. Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten

Voor deze maatregel werden in 2007 noch uitbetalingen gedaan noch aanvragen goedgekeurd.

4.4.1.8 123-B. Steun voor samenwerking bij de ontwikkeling en afzet van landbouwproducten met een innovatief karakter (uitdovende maatregel)

4.4.1.8.1 Outputindicatoren

Deze maatregel handelde over de afzetbevordering van streek-, hoeve- en biologische producten. 58% van de uitgaven was bestemd voor biologische producten. Voor de biologische producten waren er betalingen in 2007 voor vier verschillende dossiers waarbij in totaal een 400-tal (landbouw)bedrijven onrechtstreeks gesteund werden. Daar het om afgewerkte producten gaat met ingrediënten afkomstig uit verschillende biolandbouwsectoren werden ze onderverdeeld bij 'andere'. Er vonden eveneens betalingen plaats voor vier hoeve- en streekproductendossiers in de sectoren tuinbouw, melk, graasdieren en varkens- en/of kippensector. In totaal waren een 1000-tal (landbouw)bedrijven onrechtstreeks betrokken bij deze projecten.

4.4.1.8.2 Resultaatindicatoren

Er werden geen resultaatindicatoren ingevuld wegens het uitdovende karakter van de maatregel.

4.4.1.8.3 Targets

Tabel 14. Targets voor de maatregel 123-B steun voor samenwerking bij de ontwikkeling en afzet van landbouwproducten met een innovatief karakter

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesubsidieerde bedrijven	1.400	1.400	100 %
Output	Totaal investeringsvolume (€)	893.181	437.816	49 %
Resultaat	Stijging van de bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (€)	20% stijging	NA	NA
Resultaat	Aantal landbouwbedrijven die nieuwe producten of technieken introduceren	1.400	NA	NA

4.4.1.9 125. Infrastructuur ontwikkeling (uitdovende maatregel)

Voor deze maatregel zijn goedkeuringen van nieuwe dossiers per definitie uitgesloten. In 2007 werden echter ook geen betalingen gedaan, wegens onzekerheid van officiële goedkeuring van het programmadocument. Deze betalingen zijn uitgesteld tot 2008.

4.4.1.10 132. Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen

Deze maatregel werd nog niet uitgevoerd in 2007.

4.4.1.11 133. Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS

Deze maatregel werd nog niet uitgevoerd in 2007.

4.4.2 As 2 – Verbetering van het milieu en het platteland

Belangrijk: Slechts een selectie aan indicatoren wordt in onderstaande figuren en tabellen toegelicht. Voor een overzicht van alle indicatoren wordt verwezen naar de indicatoren tabellen in bijlage.

4.4.2.1 212. Vergoeding natuur buiten Natura 2000

4.4.2.1.1 Outputindicatoren

Pas geldig vanaf 2010, bij goedkeuring van nieuwe LFA-regime

Hiervoor verwijzen we naar de volgende opmerking in document EC: “Explanatory guidelines on how to complete the indicator tables for monitoring and evaluation of rural development programmes”.

!! Council Regulation 1698/2005 only applies for this regime from 2010 onwards. Until then the monitoring table O.LFA which relates to the LFA-measure as included in Council Reg. (EC) N° 1257/1999 should be filled in.

4.4.2.1.2 Resultaatindicatoren

Pas geldig vanaf 2010, bij goedkeuring van nieuwe LFA-regime

4.4.2.1.3 Targets

Pas geldig vanaf 2010, bij goedkeuring van nieuwe LFA-regime

4.4.2.2 213. Vergoeding natuur binnen Natura 2000

4.4.2.2.1 Outputindicatoren

In 2007 werden geen dossiers goedgekeurd onder PDPO II-regelgeving. De dossiers ingediend in 2007 worden pas goedgekeurd om moment van betaling in 2008. Alle betalingen in 2007 betroffen dossiers daterende van 2006 of 2005, die onder PDPO I-regelgeving vallen. Het betreft compenserende betalingen voor LFA-gebied buiten berggebieden (Nulbestedingspercelen in Kwetsbaar Gebied Natuur) zowel buiten als binnen Natura-2000 gebied. Tijdens de vorige programmaperiode werd dit onderscheid immers niet gemaakt. Vanaf het jaar 2008 zal dit onderscheid wel gemaakt worden. In 2007 hebben 1256 landbouwbedrijven compenserende betalingen ontvangen voor een totale oppervlakte van 3113,6 ha. 568 van de

1256 (45%) bedrijven waren gelegen in Natura-2000 gebied. 1511,0 van de 3113,6 ha (49%) waarvoor compenserende betalingen ontvangen werden, is gelegen in Natura-2000 gebied.

4.4.2.2 Resultaatindicatoren

Van de 3113,6 ha draagt 755,5 ha bij tot de vermindering van de achteruitgang van de biodiversiteit, 1.511 ha draagt bij tot de verbetering van de waterkwaliteit en 755,5 ha tot de verbetering van de bodemkwaliteit. Voor de betekenis van de resultaatindicator wordt verwezen naar §.4.2.4.

4.4.2.3 Targets

Tabel 15 Targets voor de outputindicatoren voor maatregel 213 Vergoeding natuur binnen Natura 2000

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde bedrijven in Natura 2000 gebied	1.241	568	46%
Output	Gesteunde landbouwgrond in Natura 2000 gebied (ha)	3.462	1511	44 %

Tabel 16 Targets voor de resultaatindicatoren voor maatregel 213 Vergoeding natuur binnen Natura 2000

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Resultaat	Succesvolle bijdrage tot biodiversiteit en HNPF	1.644	755	46 %
Resultaat	Succesvolle bijdrage tot waterkwaliteit	3.289	1.511	46 %
Resultaat	Succesvolle bijdrage tot klimaatsverandering	0	0	0 %
Resultaat	Succesvolle bijdrage tot bodemkwaliteit	1.644	755	46 %
Resultaat	Succesvolle bijdrage tot het vermijden van landmarginalisatie en van het verlaten van land	0	0	0 %

Voor de betekenis van de resultaatindicator wordt verwezen naar § 4.2.4

4.4.2.3 214-C Behoud van met uitsterven bedreigde lokale veerassen en variëteiten van hoogstamboomgaarden

4.4.2.3.1 Outputindicatoren

In 2007 werden 65 nieuwe contracten ondertekend voor lokale veerassen voor een totaal van 270 grootvee-eenheden (GVE): 176 runderen en 628 schapen en geiten. Voor hoogstamboomgaarden werden in 2007 301 nieuwe contracten ondertekend voor een totale oppervlakte van 99 ha.

Er werden in 2007 enkel contracten uitbetaald die reeds gestart waren tijdens PDPO I en die in 2007 doorliepen. Dit waren 832 contracten voor hoogstamboomgaarden voor een oppervlakte van 383 ha. Voor lokale veerassen werden 220 contracten uitbetaald voor een totaal van 2776 grootvee-eenheden: 2264 runderen en 3414 schapen en geiten. 22% van het budget ging naar hoogstamboomgaarden, 59% naar lokale runderen en 19% naar lokale schaa- en geitenrassen.

4.4.2.3.2 Resultaatindicatoren

De targets en de jaarlijkse gegevens voor de resultaatindicatoren worden enkel weergegeven voor alle agromilieumaatregelen samen (§.4.4.2.6).

4.4.2.3.3 Targets

Tabel 17 Targets voor maatregel 214-C Behoud van met uitsterven bedreigde lokale veerassen en variëteiten van hoogstamboomgaarden

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	2.360	1.418	60 %
Output	Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	NA	482	NA
Output	Totaal aantal contracten	3.239	1.418	44 %

De targets en de jaarlijkse gegevens voor de resultaatindicatoren worden enkel weergegeven voor alle agromilieumaatregelen samen (§.4.4.2.6).

4.4.2.4 214-A-D-E-F-M-N-O. Agromilieumaatregelen van het Agentschap voor Landbouw- en Visserij (ALV), afdeling Markt- en Inkomenbeheer (MIB)

Voorafgaandelijke opmerking:

Alle gegevens en cijfers in dit hoofdstuk weerspiegelen de stand van zaken in het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem (GBCS) op 30/04/2008 voor de periode 01/01/2007 tot 31/12/2007.

Tabel 18 Overzicht van de verschillende agromilieumaatregelen

214-A	Introductie van technieken die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verminderen waaronder mechanische onkruidbestrijding
214-D	Introductie van vlinderbloemige gewassen in het silagevoeder voor een meer grondgebonden Vlaamse veehouderij
214-E	Reductie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de sierteelt
214-F	Hectaresteen voor biologische landbouwproductie
214-M	Groenbedekking (uitdovende maatregel)
214-N	Mechanische onkruidbestrijding gecombineerd met rijbespuiting (uitdovende maatregel)
214-O	Geïntegreerde productiemethode voor pitfruit (uitdovende maatregel)

4.4.2.4.1 Outputindicatoren

In 2007 liepen 11.059 vijfjarige verbintenissen verder die reeds gestart waren tijdens de vorige programmaperiode en werden er 789 nieuwe agromilieuverbintenissen afgesloten. De 11.059 verbintenissen daterende van PDPO I komen overeen met 88.397 ha, de 789 nieuwe verbintenissen komen overeen met een oppervlakte van 3.522 ha.

Tabellen 19 tot 21 en figuren 9 tot 15 geven een overzicht van de outputindicatoren voor de agromilieuverbintenissen.

Tabel 19 Overzicht van het aantal verbintenissen, de overeenkomende oppervlakten en de uitbetaalde steun voor MIB agromilieumaatregelen gestart tijdens de vorige programmaperiode en die doorliepen in 2007

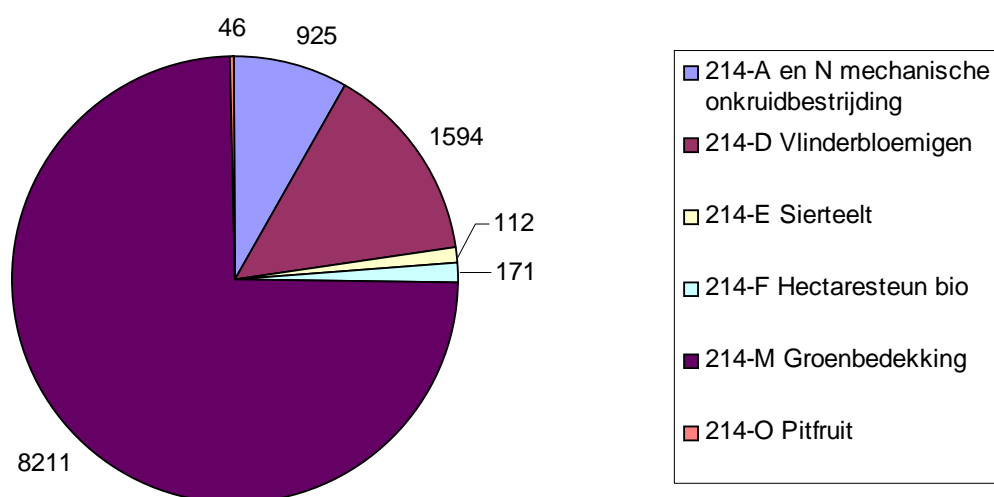
Maatregel	Aantal verbintenissen	Oppervlakte (ha)	Totale uitgaven (€)	ELFPO uitgaven (€)
214-A en N mechanische onkruidbestrijding	925	4077	640.001	320.000
214-D Vlinderbloemigen	1594	4746	2.676.688	1.602
214-E Sierteelt	112	824	0	0
214-F Hectaresteen bio	171	2397	737.049	361.829
214-M Groenbedekking	8211	75.958	3.770.582	1.885.291
214-O Pitfruit	46	396	84.596	42.298

Tabel 20 Overzicht van het aantal verbintenissen, de overeenkomende oppervlakten en de uitbetaalde steun voor MIB agromilieumaatregelen die nieuw gestart werden in 2007

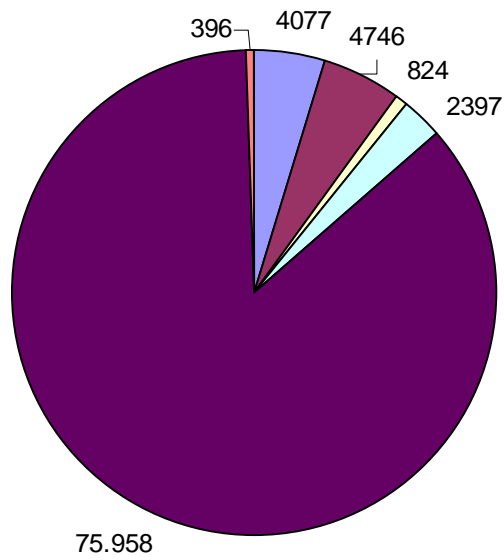
Maatregel	Aantal verbintenissen	Oppervlakte (ha)	Totale uitgaven (€)	ELFPO uitgaven (€)
214-A mechanische onkruidbestrijding	440	2114	0	0
214-D Vlinderbloemigen	300	1005	0	0
214-E Sierteelt	15	96	0	0
214-F Hectaresteen bio	34	307	0	0

Tabel 21 Overzicht van het aantal verbintenissen, de overeenkomende oppervlakten van MIB PDPO I agromilieuverbintenissen die doorlopen en de nieuwe verbintenissen

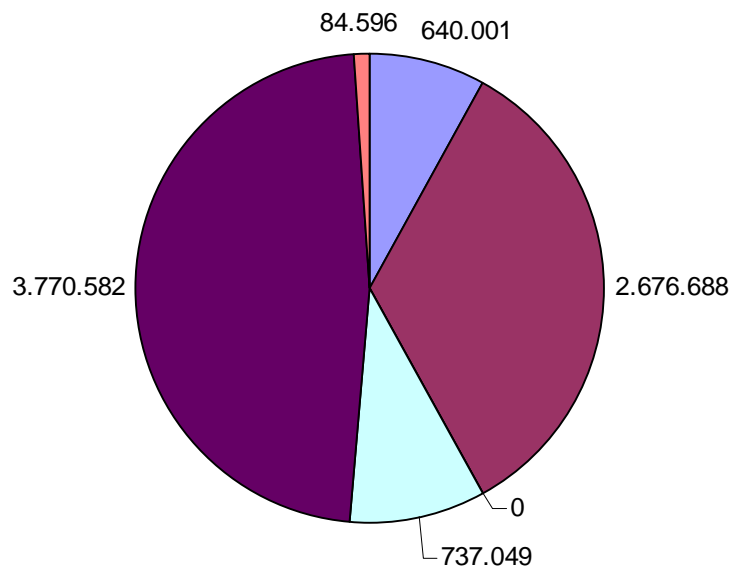
Maatregel	Aantal verbintenissen	Oppervlakte (ha)
214-A en N mechanische onkruidbestrijding	1365	6191
214-D Vlinderbloemigen	1894	5751
214-E Sierteelt	127	920
214-F Hectaresteen bio	205	2704
214-M Groenbedekking	8211	75.958
214-O Pitfruit	46	396

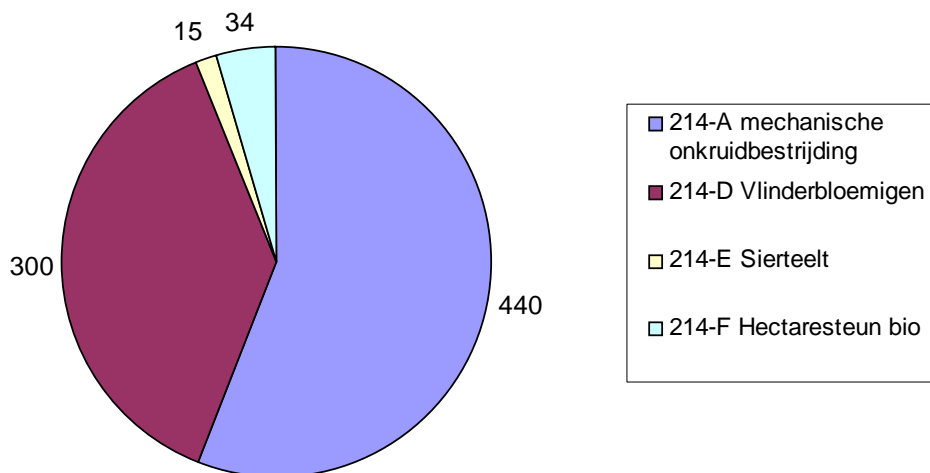
Figuur 9 Aantal PDPO I agromilieuverbintenissen verdergezet onder PDPO II in 2007

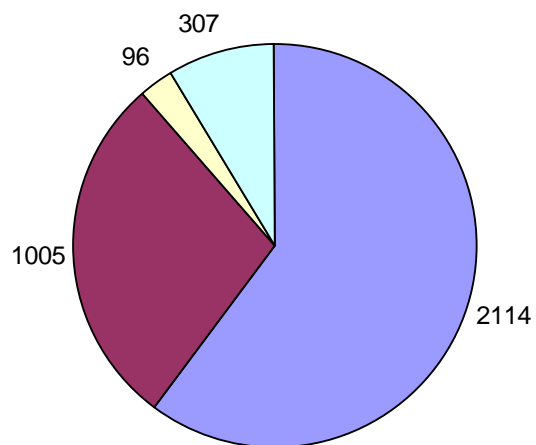
Figuur 10 Oppervlakte (ha) van de PDPO I agromilieuvbintnissen die doorliepen onder PDPO II in 2007 (zelfde legende als figuur 9).

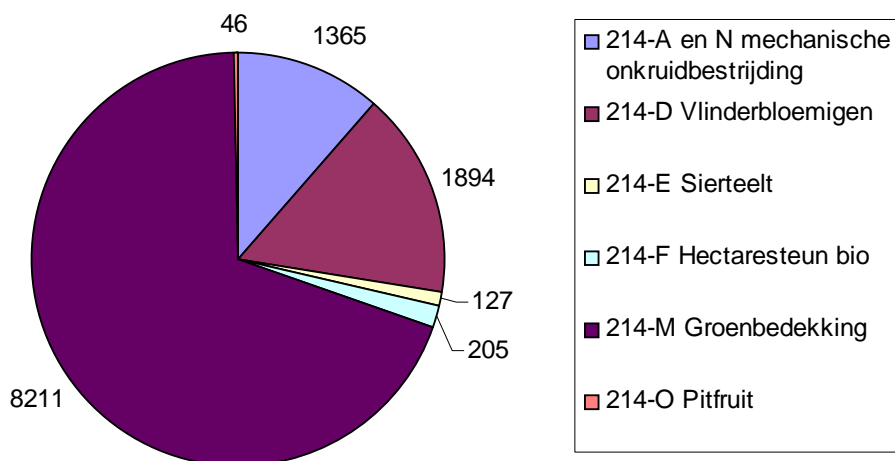
Figuur 11 Totale uitgaven in 2007 voor de PDPO I agromilieuvbintnissen die doorliepen tijdens PDPO II in 2007 (zelfde legende als figuur 9).

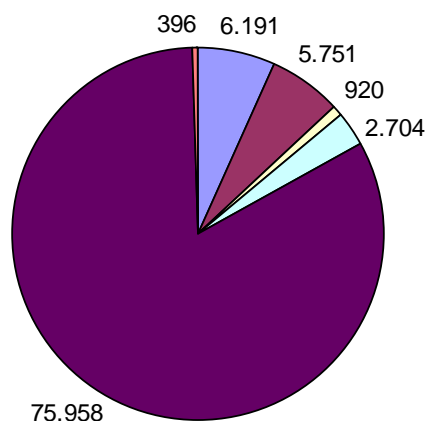
Figuur 12 Aantal nieuwe PDPO II agromilieuvbintnissen in 2007

Figuur 13 Oppervlakte (ha) van de nieuwe PDPO II agromilieuvbintnissen in 2007 (zelfde legende als figuur 12).

Figuur 14 Totale aantal PDPO I en PDPO II agromilieuvbintnissen in 2007

Figuur 15 Oppervlakte (ha) van alle PDPO I en PDPO II agromilieuverbintenissen in 2007

Bespreking van de agromilieuverbintenissen van PDPO I die doorlopen (tabel 19 en figuren 9 tot 11)

“Groenbedekking” is nog steeds de meest populaire agromilieuverbintenis. Dit komt tot uiting in het budget (48%), maar meer nog in het aantal verbintenissen (74%) en de oppervlakte (86%).

De tweede belangrijkste maatregel is de maatregel “Vlinderbloemigen”, een licht gewijzigde versie van de “gras-klaver” maatregel van PDPO I³, waarnaar 34% van het budget ging voor 14% van het aantal verbintenissen en 5% van de oppervlakte.

De verbintenis “mechanische onkruidbestrijding” waar 8% van het budget naartoe gaat voor 12 % van het aantal verbintenissen en 5% van de oppervlakte is de derde belangrijkste agromilieuverbintenis.

Naar “hectaresteen bio” ging 9% van het budget voor 2% van het aantal verbintenissen en 3% van de oppervlakte.

Voor de “sierteelt” verbintenis werden in 2007 geen betalingen gedaan. Deze zijn uitgesteld naar 2008. Deze verbintenissen maken 1% uit van het aantal verbintenissen en 1% van de oppervlakte.

De minst omvangrijke agromilieuverbintenis is “pitfruit” waarnaar 1% van het budget ging voor 0,4% van het aantal verbintenissen en 1% van de oppervlakte.

Het is wel belangrijk om op te merken dat de uitbetalingen in 2007 betrekking hebben op de verzamelaanvraag 2006 en dus op de oppervlaktes/verbintenissen op het terrein in 2006. Het aantal verbintenissen in 2006 was hoger dan in 2007, er kunnen immers enkel vijfjarige verbintenissen aflopen of stopgezet worden.

³ De gras-klaver verbintenissen van PDPO I die doorlopen worden ook onder Vlinderbloemigen gerekend

Bespreking van de nieuwe agromilieuverbintenissen (tabel 20 en figuren 12 en 13)

In tabel 20 wordt een overzicht gegeven van de oppervlakte, aantal verbintenissen en de uitgaven in 2007 voor de nieuwe agromilieuverbintenissen. In 2007 werden nog geen uitbetalingen hiervoor gedaan. Deze zijn gepland voor juni 2008.

De populairste maatregel is “mechanische onkruidbestrijding” met 56% van het aantal nieuwe verbintenissen (440) en 60 % van de oppervlakte (2.114 ha). Belangrijk is echter dat De oppervlakte van de PDPO I agromilieuverbintenissen “mechanische onkruidbestrijding” in 2007 sterk gedaald is: 4077 ha in 2007 t.o.v. 6207 ha in 2006. Netto (PDPO I verbintenissen die doorlopen en nieuwe verbintenissen samen) is er een status-quo in de oppervlakte “mechanische onkruidbestrijding”.

Vlinderbloemigen is de tweede omvangrijkste agromilieuverbintenis met 38 % van het aantal verbintenissen en 29 % van de oppervlakte. Voor “vlinderbloemigen” is er echter wel een netto groei, daar bijna alle vijfjarige PDPO I verbintenissen doorlopen (subsidie is pas gestart in 2004).

GIS-informatie

Er werd slechts 37.884,02 € agromilieusteun uitbetaald (0,5%) voor verbintenissen waarvan de oppervlakte gelegen is tussen de 90 en 100% in LFA-gebied. Slechts vijf van de 789 (0,6%) aanvragen van sets van agromilieuverbintenissen (één of meerdere) waren voor meer dan 90% van de oppervlakte gelegen in LFA-gebied.

In Tabel 22 en Tabel 23 is de overlap van de agromilieuverbintenissen met respectievelijk Natura 2000 en VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) gebied aangegeven. Wat opvalt, is dat 72% van de oppervlakte van de maatregel “mechanische onkruidbestrijding met rijbespuiting” gelegen is in Natura-2000 gebied en voor 22% in VEN-gebied.

Tabel 22 Overlap agromilieuverbintenissen met Natura 2000 gebied

Agromilieumaatregel	Agromilieumaatregel x Areaal in Natura 2000 gebied (ha)	Totale oppervlakte (ha)	Percentage (%)
214-A Mechanisch onkruid	212,4	6.190,6	3,4
214-D Vlinderbloemigen	1.123,7	5.751,4	19,5
214-E Sierteelt	14,3	920,5	1,6
214-F Bio	559,8	2.704,0	20,7
214-M Groenbedekking	8.051,7	75.957,7	10,6
214-N Mech onkruid met rijbespuiting	284,0	395,7	71,8
214-O Pitfruit	0	6.190,6	0

Tabel 23 Overlap van agromilieuvbintenissen met VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) –gebied

Agromilieumaatregel	Agromilieumaatregel x Areaal in VEN-gebied (ha)	Totale oppervlakte (ha)	Percentage (%)
214-A Mechanisch onkruid	80,9	6.190,6	1,3
214-D Vlinderbloemigen	349,4	5.751,4	6,1
214-E Sierteelt	9,2	920,5	1,0
214-F Bio	304,8	2.704	11,3
214-M Groenbedekking	2.256,7	75.957,7	3,0
214-N Mech onkruid met rijbespuiting	86,8	395,7	21,9
214-O Pitfruit	0	6.190,6	0

4.4.2.4.2 Resultaatindicatoren

De targets en de jaarlijkse gegevens voor de resultaatindicatoren worden enkel weergegeven voor alle agromilieumaatregelen samen (§.4.4.2.6).

4.4.2.4.3 Targets

Type indicator	Maatregel	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	214-A en N Mechanische onkruidbestrijding	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	1.500	1.365	91 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	6.500	6.191	95 %
		Totaal aantal contracten	1.800	1.365	76 %
Output	214-D Vlinderbloemigen	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	1.500	1.894	126 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	7.500	5.751	77 %
		Totaal aantal contracten	2.300	1.894	82 %
Output	214-E Sierteelt	Aantal landbouwbedrijven die steun	200	127	64 %

		ontvangen			
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	1.500	920	61 %
		Totaal aantal contracten	300	127	42 %
Output	214-F Bio hectaresteen	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	250	205	82 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	4.000	2.704	68 %
		Totaal aantal contracten	375	205	55 %
	214-M Groenbedekking	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	8.500	8.211	97 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	80.000	75.958	95 %
		Totaal aantal contracten	8.500	8.211	97 %
	214-O Pitfruit	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	71	46	65 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	323	396	123 %
		Totaal aantal contracten	71	46	65 %

4.4.2.5 214-G-H-I-J-K-P. Beheerovereenkomsten van de Vlaamse landmaatschappij (VLM)

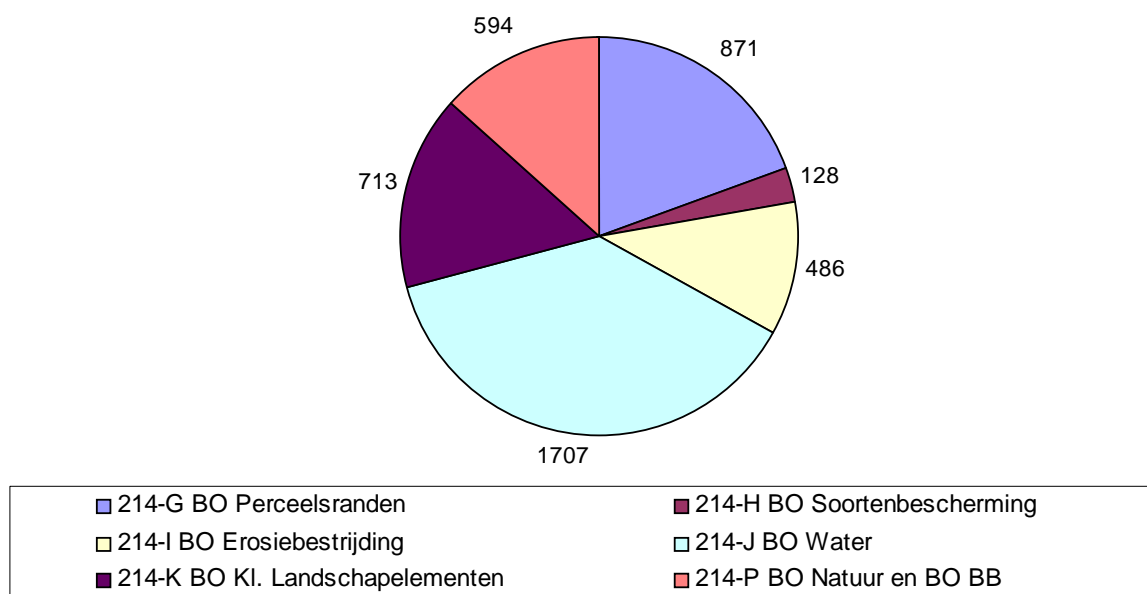
Tabel 24 Overzicht van de verschillende beheerovereenkomsten

214-G Beheerovereenkomst perceelsrandenbeheer
214-H Beheerovereenkomst soortenbescherming
214-I Beheerovereenkomst erosiebestrijding
214-J Beheerovereenkomst water
214-K Beheerovereenkomst herstel, ontwikkeling en onderhoud van kleine landschapselementen
214-P Beheerovereenkomst Botanisch Beheer (uitdovende maatregel)

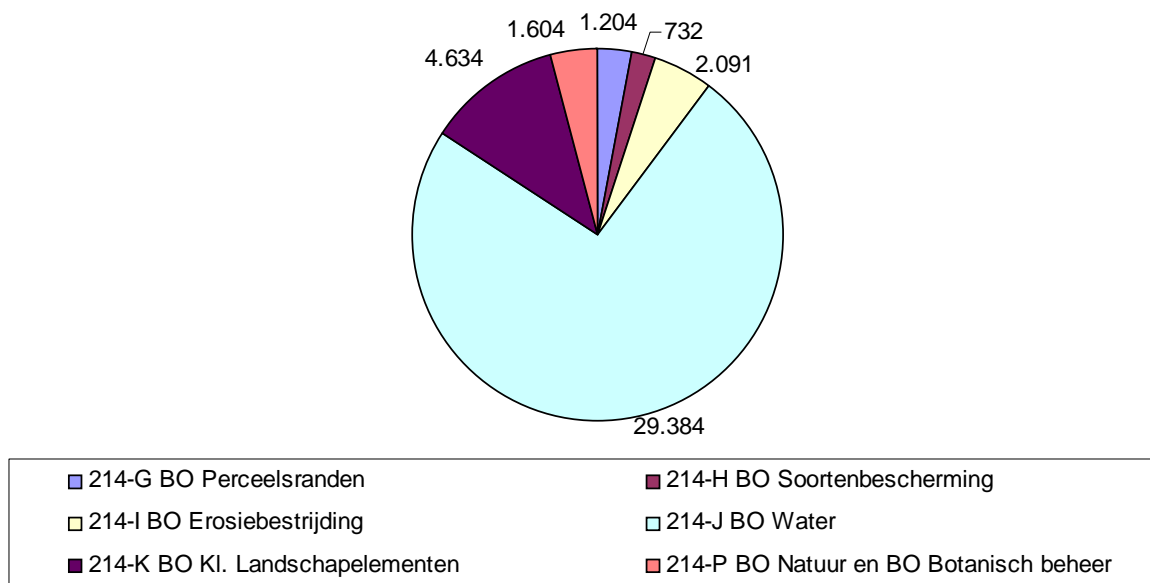
4.4.2.5.1 Outputindicatoren

In 2007 konden nog geen nieuwe vijfjarige contracten voor beheersovereenkomsten worden afgesloten. De lopende contracten werden wel verder gehonoreerd. De besluiten met betrekking tot de Beheersovereenkomsten in kader van PDPO II werden op 6/6/2008 definitief goedgekeurd.

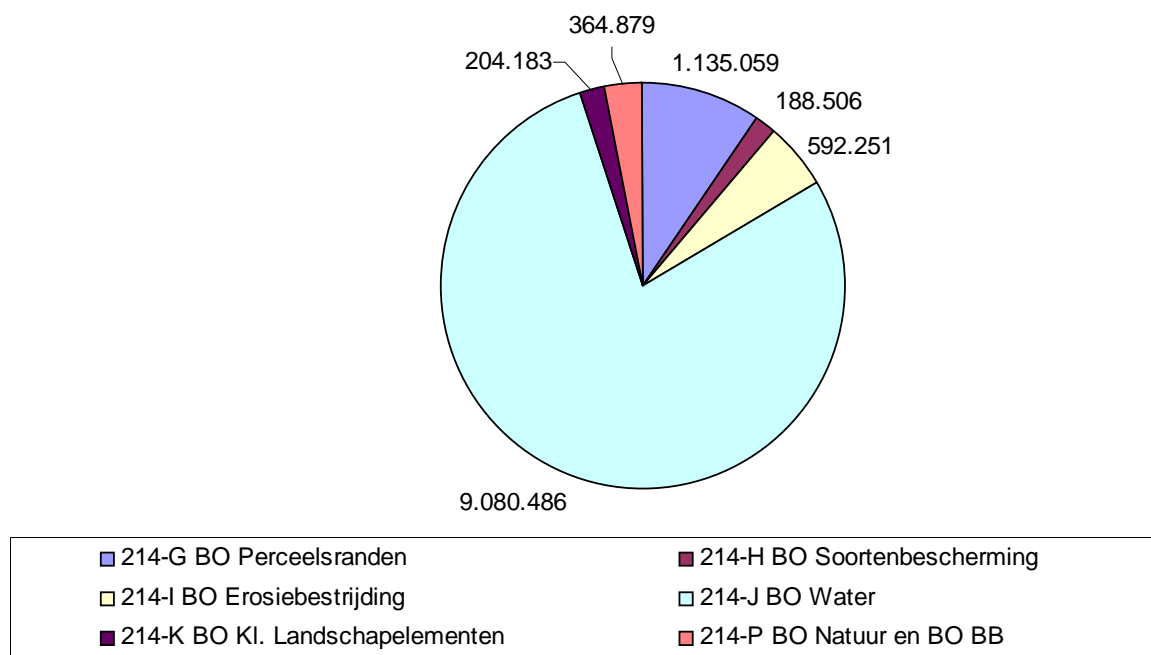
Er werden in 2007 enkel beheerovereenkomsten daterende van de vorige programmaperiode uitbetaald. Er kan zowel een onderverdeling gedaan worden wat betreft aantal contracten (Figuur 16), de oppervlakte (Figuur 17) als het uitbetaalde bedrag (Figuur 18).

Figuur 16 Aantal PDPO I beheerovereenkomsten die doorliepen tijdens PDPO II in 2007

Figuur 17 Oppervlakte (ha) van de PDPO I beheerovereenkomsten die doorliepen tijdens PDPO II in 2007

Figuur 18 Uitgaven (€) voor de PDPO I beheerovereenkomsten in 2007

De BO water is veruit de meest populaire beheerovereenkomst. Dit komt tot uiting in het aantal contracten (41%), maar meer nog in de oppervlakte (74%) en budget (79%).

Opvallend is eveneens dat “BO kleine landschapelementen” dat 18% uitmaakt van het aantal contracten en 12% van de oppervlakte, slechts 2% van het budget opeist. Hieruit kan afgeleid worden dat ondanks de relatief lage subsidie deze beheerovereenkomst een behoorlijke populariteit geniet. Gedeeltelijk wordt de grote oppervlakte in verhouding tot het budget ook verklaard door het feit dat het gehele oppervlakte van het perceel waarop het landschapelement zich bevindt in rekening gebracht wordt, zelfs al is de subsidie voor het landschapelement minimaal (bv. 90 € voor een kleine poel).

Dat de “BO perceelsranden” slechts 3% van de oppervlakte voor zijn rekening neemt t.o.v. 18% in het aantal contracten en 10% van het budget is te verklaren doordat de effectieve oppervlakte van de perceelsrand in rekening gebracht wordt en niet de oppervlakte van het perceel waaraan de perceelsrand gekoppeld is.

“BO soortenbescherming” is de minst omvangrijke beheerovereenkomst gezien vanuit het aantal contracten (4%), de oppervlakte (2%) en het budget (2%).

GIS-informatie

Er werd slechts 378.237 € agromilieusteun uitbetaald (3,45%) voor beheerovereenkomsten waarvan de oppervlakte gelegen is tussen de 90 en 100% in LFA-gebied.

In Tabel 25 en Tabel 26 is de overlap van de beheerovereenkomsten met Natura 2000 en VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) gebied aangegeven. De hoge concentratie van BO soortenbescherming en BO natuur in Natura-2000 gebied kan verklaard worden door de redelijke mate van doelgerichtheid, doordat maatregelen en middelen geconcentreerd worden in beheergebieden met een grote kansrijkdom of met restpopulaties (Natuurrapport, 2007).

Tabel 25 Overlap beheerovereenkomsten met Natura 2000 gebied

Beheerovereenkomst	Beheerovereenkomst x Areaal in Natura 2000 gebied (ha)	Totale oppervlakte (ha)	Percentage
214-G BO Perceelsranden	138	1.204	11,5
214-H BO Soortenbescherming	273	732	37,3
214-I BO Erosiebestrijding	116	2.091	5,5
214-J BO Water	920	29.384	3,1
214-K BO Kl. Landschapelementen	732	4.634	15,8
214-P BO Botanisch beheer	3	201	1,7

Tabel 26 Overlap van beheerovereenkomsten met VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) –gebied

Beheerovereenkomst	Beheerovereenkomst x Areaal in VEN-gebied (ha)	Totale oppervlakte (ha)	Percentage
214-G BO Perceelsranden	30	1.204	2,5
214-H BO Soortenbescherming	3	732	0,4
214-I BO Erosiebestrijding	2	2.091	0,1
214-J BO Water	15	29.384	0,05
214-K BO Kl. Landschapelementen	104	4.634	2,2
214-P BO Botanisch beheer	1	201	0,5

4.4.2.5.2 Resultaatindicatoren

De targets en de jaarlijkse gegevens voor de resultaatindicatoren worden enkel weergegeven voor alle agromilieumaatregelen samen (§.4.4.2.6).

4.4.2.5.3 Targets

Tabel 27 Targets voor de beheerovereenkomsten (VLM) voor maatregel 214 Agromilieumaatregelen

Type indicator	Maatregel	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	214-G BO Perceelsranden	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	1.556	871	56 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	2.143	1.204	56 %
		Totaal aantal contracten	2.567	871	34 %
Output	214-H BO Soortenbescherming	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	379	128	34 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	2.499	732	29 %
		Totaal aantal contracten	568	128	23 %
Output	214-I BO Erosie	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	1.135	486	43 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	4.171	2.091	50 %
		Totaal aantal contracten	1.720	486	28 %
Output	214-J BO water	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	1.880	1.707	91 %
		Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	32.300	29.384	91 %
		Totaal aantal contracten	3.615	1.707	47 %
	214-K BO kl.	Aantal	1.456	713	49 %

landbouwbedrijven

	die steun ontvangen			
Landschapelementen	Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	13.977	4.634	33 %
	Totaal aantal contracten	2.392	713	30 %
214-P BO Botanisch beheer	Aantal landbouwbedrijven die steun ontvangen	74	73	99 %
	Totale areaal dat agromilieusteun ontvangt	203	201	99 %
	Totaal aantal contracten	74	73	99 %

De targets en de jaarlijkse gegevens voor de resultaatindicatoren worden enkel weergegeven voor alle agromilieumaatregelen samen (§.4.4.2.6).

4.4.2.6 Bespreking van alle agromilieumaatregelen

4.4.2.6.1 Outputindicatoren

Gegevens van 2007

Figuren 19 tot 21 geven een overzicht van het aantal contracten, de oppervlakte en de uitgaven voor de agromilieumaatregelen in 2007.

Budgettair gezien is de beheerovereenkomst water de belangrijkste agromilieumaatregel met 46 % van de totale uitgaven in 2007. Toch vertegenwoordigt deze maatregel slechts 10 % van het aantal contracten en 22% van de oppervlakte.

Agromilieuverbintenis “groenbedekking” (uitdovende maatregel) was in 2007 nog steeds de belangrijkste agromilieumaatregel bekeken vanuit oppervlakte en aantal verbintenissen: 45% van het aantal contracten en 57% van de totale oppervlakte. Deze maatregel vertegenwoordigt slechts 19% van het budget.

Agromilieuverbintenis “Vlinderbloemigen” is de derde belangrijkste maatregel budgettair gezien: 13% van de uitgaven met 11% van het aantal contracten en 4% van de oppervlakte.

De agromilieumaatregelen “BO water”, “groenbedekking” en “Vlinderbloemigen” samen maken 78% uit van het budget, 66% van het aantal contracten en 83% van het areaal.

Evolutie tussen 2000 en 2007

Figuren 22 en 23 en Tabel 28 geven de evolutie van het areaal van de agromilieumaatregelen tussen 2000-2007 weer.

Het areaal aan agromilieumaatregelen is met 4.187 ha achteruit gegaan in 2007 t.o.v. 2006. Dit is voor 61% te wijten aan de uitdovende maatregelen “groenbedekking” en “pitfruit” waarvoor geen nieuwe contracten meer kunnen afgesloten worden en voor de rest aan het feit dat geen nieuwe contracten konden afgesloten worden voor de beheerovereenkomsten (VLM).

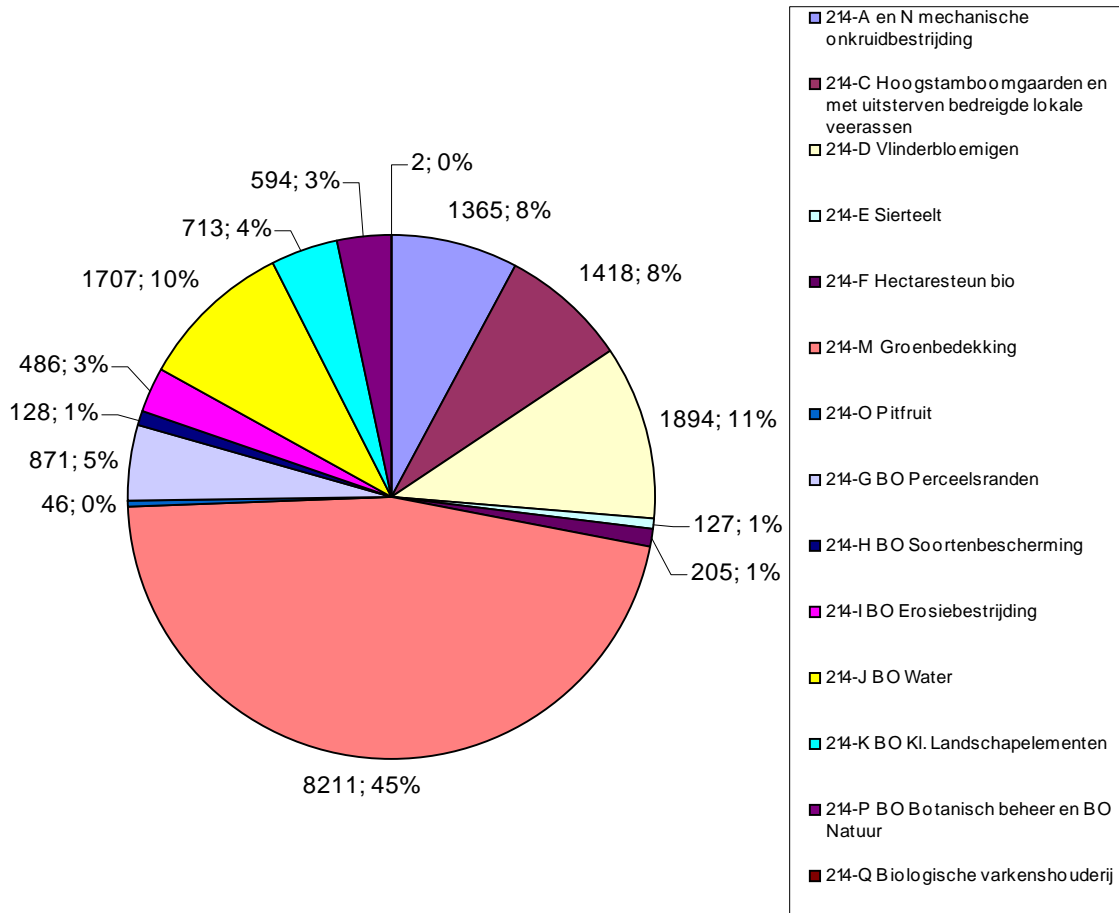
Er is een duidelijke stijging met 985 ha in het areaal “vlinderbloemigen” en 355 ha in het areaal van “BO erosie”⁴ 2007 t.o.v. 2006. Een lichte toename van het areaal is er voor “hectaresteun biolandbouw” en “hoogstamboomgaarden”. De oppervlakten van agromilieumaatregelen “mechanische onkruidbestrijding”, “BO perceelsranden”, “BO botanisch beheer”, “BO Natuur” en “BO water” blijven status-quo.

Naast de uitdovende maatregelen is er een sterke achteruitgang van het areaal “BO kleine landschapselementen”. Een matige achteruitgang is er van het areaal “sierteelt” en “BO soortenbescherming”.

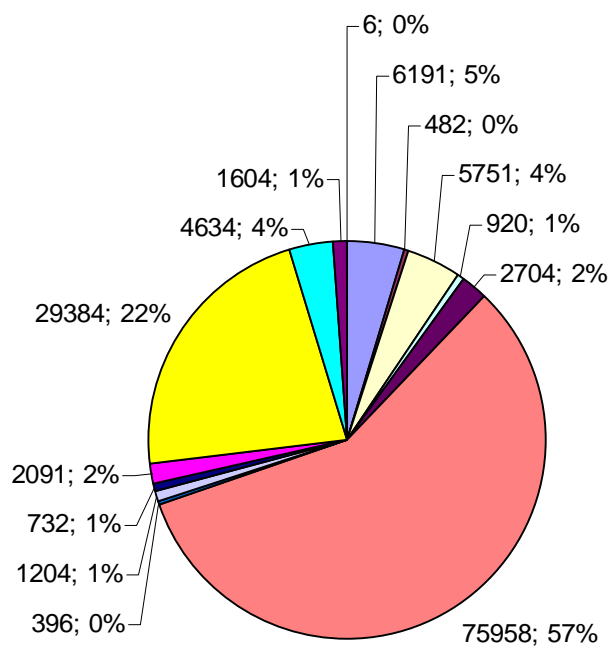
De sterke achteruitgang van het areaal “BO kleine landschapselementen” kan verklaard worden door het grote aantal vijfjarige contracten die in 2006 afliepen en de onmogelijkheid om deze te vervangen door nieuwe. De oppervlakte van de “BO kleine landschapselementen” is weliswaar sterker achteruitgegaan dan het aantal contracten (oppervlakte= -37%; aantal contracten: -22%). Dit is het gevolg van feit dat de oppervlakte van de percelen waaraan de kleine landschapselementen gekoppeld zijn in rekening wordt gebracht. Er zijn blijkbaar in 2007 vooral contracten voor grote percelen waaraan kleine landschapselementen gekoppeld zijn beëindigd.

⁴ In 2007 werden geen nieuwe contracten voor BO erosie afgesloten. Dat de oppervlakte toch is gestegen, is te verklaren door één of meerdere van de onderstaande redenen:

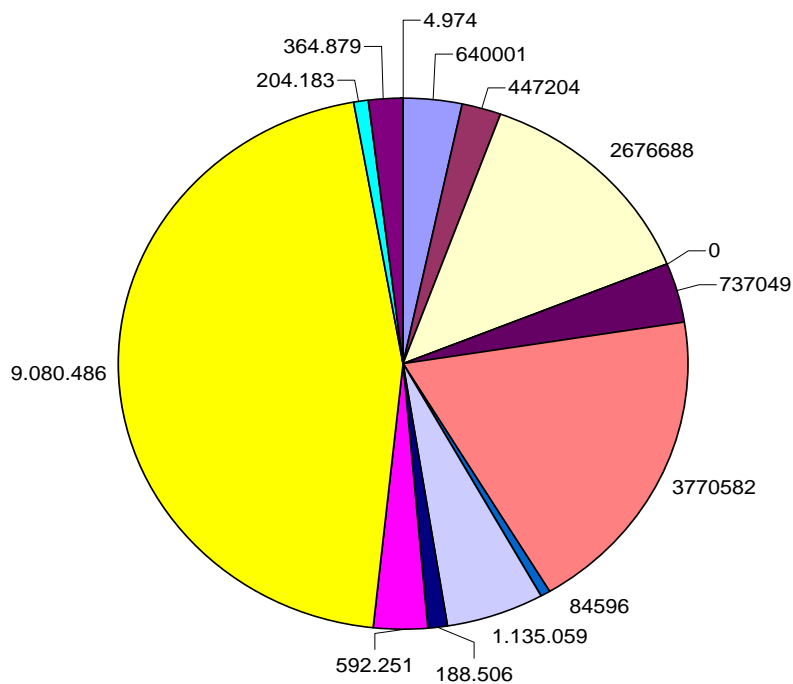
- uitbreidingen van PDPO I-contracten in de loop van 2007
- uitbreidingen van PDPO I-contracten ten gevolge van overname van percelen
- bij het aanleveren van de monitoringgegevens van 2006 waren mogelijk nog niet alle contracten startdatum 1/10/2006 verwerkt en opgenomen in de databank, deze zijn wel opgenomen in monitoring 2007

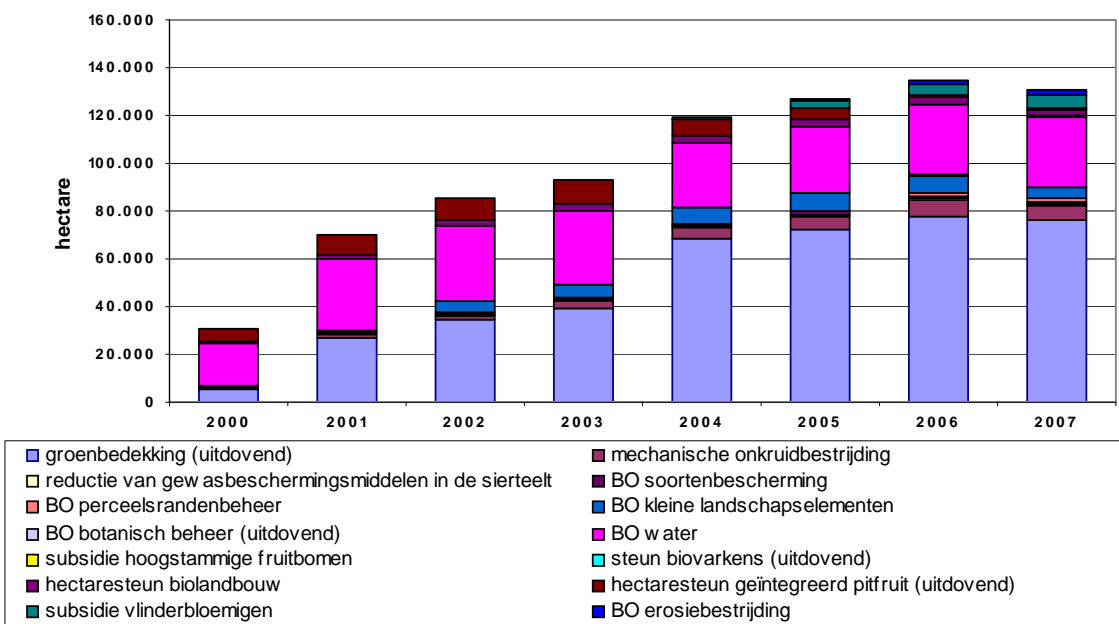
Figuur 19 Absolute waarde en procentuele verdeling van de het aantal contracten in 2007 voor de verschillende agromilieumaatregelen

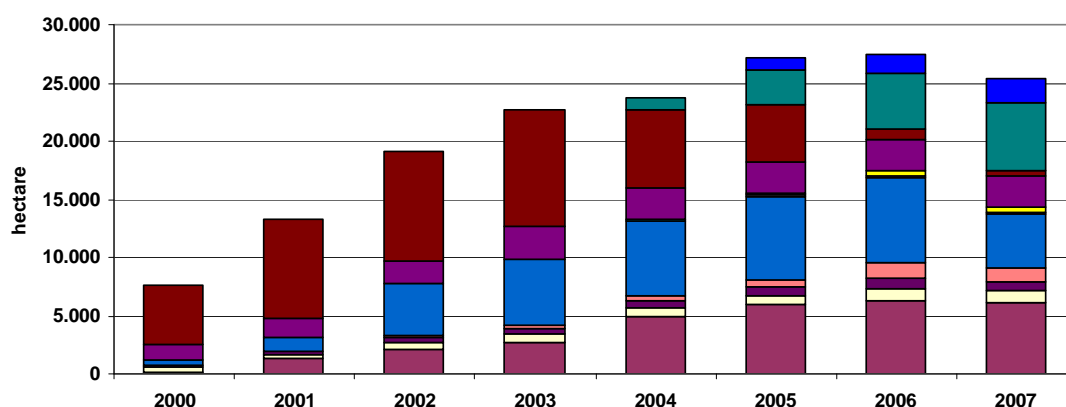
Figuur 20 Absolute waarde en procentuele verdeling van de oppervlakte (ha) in 2007 voor de verschillende agromilieumaatregelen (zelfde legende als fig.19)

Figuur 21 Absolute waarde en procentuele verdeling van de uitgaven (€) in 2007 voor de verschillende agromilieumaatregelen

Figuur 22 Verloop van de oppervlakte voor de verschillende agromilieumaatregelen voor de periode 2000-2007

Figuur 23 Verloop van de oppervlakte voor de verschillende agromilieumaatregelen voor de periode 2000-2007 zonder BO water en groenbedekking (zelfde legende als figuur 22)

Tabel 28 Overzicht van de oppervlakte voor de verschillende agromilieumaatregelen voor de periode 2000-2007

(oppervlakte in ha)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Vershil met 2006
Groenbedekking	5.655	27.132	34.330	39.582	68.275	72.103	78.031	75.958	-2.073
Mechanische onkruidbestrijding	151	1.298	2.033	2.627	4.966	5.973	6.207	6.191	-16
Sierteelt	375	344	668	767	748	748	1.102	920	-182
Soortenbescherming	165	251	443	499	620	816	961	732	-229
Perceelsrandenbeheer	35	89	210	308	370	530	1.222	1.204	-18
Kleine landschapselementen **	426	1.183	4.437	5.602	6.486	7.158	7.392	4.634	-2.758
Botanisch beheer	0	0	0	0	17	81	203	201	-2
Beheerovereenkomst natuur	1.372	1.597	1.726	1.934	2.130	2.628	1.397	1.403	6
Beheerovereenkomst water	17.526	29.665	32.019	30.709	27.210	27.800	29.300	29.384	84
subsidie hoogstammige fruitbomen	0	0	0	0	0	232	388	482	94
Steun biovarkens	0	0	6	6	6	6	6	6	0
Hectaresteen biolandbouw	1.350	1.584	1.839	2.861	2.735	2.689	2.645	2.704	59
Hectaresteen geïntegreerd pitfruit	5.157	8.478	9.408	10.058	6.749	4.941	888	396	-492
Vlinderbloemigen	0	0	0	0	1.057	3018	4.766	5.751	985
Beheerovereenkomst erosie	0	0	0	0	0	920	1.736	2.091	355
TOTAAL AREAAL	32.212	71.621	87.119	94.953	121.369	129.643	136.244	132.057	-4.187
RAMING UNIEK AREAAL	29.554	65.711	79.930	87.117	111.354	118.945	125.001	121.513	-3.488

Noot: Op basis van nieuwe inzichten uit de bepaling van de unieke oppervlakte agromilieumaatregelen in 2006 en 2007 werden de ramingen van het unieke areaal van de periode 2000-2005 aangepast.

GIS-informatie

In 2007 hebben 11.266 begunstigden één of meerdere agromilieumaatregelen van MIB of VLM uitgevoerd. De begunstigden zijn in hoofdzaak landbouwbedrijven, maar voor een onbekend gedeelte gaat het ook over vzw's en kerkfabrieken. Rekening houdend met het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen kan gesteld worden dat minder dan 35% van de landbouwbedrijven in 2007 één of meerdere agromilieumaatregelen van MIB of VLM heeft uitgevoerd.

Alle agromilieumaatregelen samen hebben een unieke oppervlakte van 121.513 ha. Indien enkel de agromilieumaatregelen van VLM en MIB geteld worden is dit 121.030,77 ha. In totaal is in Vlaanderen 675.757 ha landbouwgrond (NIS, landbouwtelling). Hieruit volgt dat op 17,91% van de landbouwgrond in Vlaanderen één of meerdere agromilieumaatregelen lopen. 11,48% van de landbouwoppervlakte met één of meerdere agromilieumaatregelen is gelegen in Natura-2000 gebied en 4,52% in VEN-gebied. 25,80% van de landbouwgronden in Natura-2000 gebied hebben één of meerdere agromilieumaatregelen (53.866 ha van de 163.500 ha Natura-2000 gebied is in landbouwgebruik, Natuurrapport 2007), dit is 7,9% hoger dan de totale landbouwoppervlakte met agromilieumaatregelen.

2% van de agromilieusteun in 2007 werd uitbetaald voor agromilieumaatregelen waarvan de oppervlakte tussen de 90 en 100% gelegen is in LFA-gebied.

Tabel 29 Unieke oppervlakte agromilieumaatregelen (behalve 214-C) in Natura-2000 en VEN-gebied

	Unieke oppervlakte van overlap (ha)	Totale unieke oppervlakte van de agromilieumaatregelen (ha)	Percentage
Overlap agromilieumaatregel (behalve 214-C) met Natura-2000 gebied	13.899,9	121.030,8	11,5
Overlap agromilieumaatregel (behalve 214-C) met VEN-gebied	5.472,8	121.030,8	4,5

Europese tabellen AGRI-ENV en 214(1) uit de indicatoren tabellen (bijlage) van dit jaarverslag

De gegevens voor de agromilieumaatregelen afkomstig van drie verschillende beheersdiensten (MIB, VLM en ADLO) worden onderverdeeld in verschillende Europese categorieën van agromilieumaatregelen en zijn weergegeven in tabellen AGRI-ENV en 214(1) van deel II van het jaarverslag. Deze onderverdeling werd voor de agromilieumaatregelen van PDPO I die doorlopen overgenomen uit de monitoring van de vorige programmaperiode (tabel AGRI-ENV en tabel 29). De onderverdeling voor de agromilieumaatregelen afgesloten vanaf 2007 werd bepaald door de ex-ante evaluator (tabel 214(1) en tabel 30).

Tabel 30. Overzicht van de onderverdeling van de verschillende PDPO I agromilieumaatregelen in de verschillende Europese categorieën volgens PDPO I (voor tabel AGR-ENV)

Europese categorie	Vlaamse agromilieumaatregel
Biologische landbouw	214-F Bio hectaresteen
	214-Q Biologische varkenshouderij
Andere beperkingen van productiemiddelen (incl.geïntegreerde productie)	214-O Pitfruit
	214-J BO water
	214-N Mechanische onkruidbestrijding
	214-E Sierteelt
Landschap/natuur (instandhouding, herstel, creatie)	214-H Soortenbescherming (hamster en weidevogels)
	214-I Erosiebestrijding
	214-P Botanisch beheer

	214-K Kleine landschapselementen
	214-G Perceelsrandenbeheer
Plantenvariëteiten onder bedreiging van genetische erosie	214-C Genetische diversiteit hoogstam
Andere acties	214-D Vlinderbloemigen (gras-klover)
	214-M Groenbedekking

Tabel 31 Overzicht van de onderverdeling van de verschillende agromilieumaatregelen in de verschillende Europese categorieën volgens PDPO II (voor tabel 214(1))

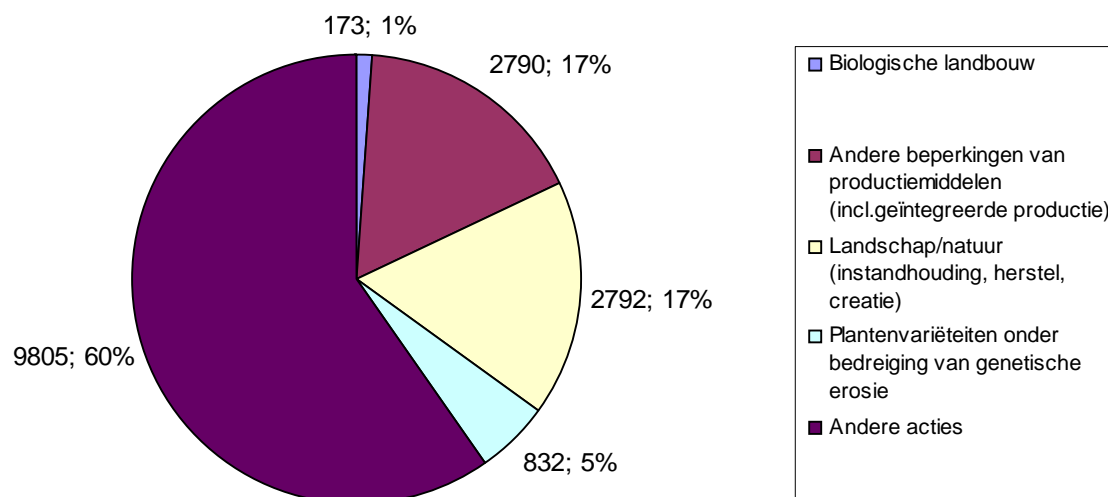
Europese categorie	Agromilieumaatregel VLM	Agromilieumaatregel MIB
1) Organic farming;	-	214-F Bio
2) Integrated production	-	-
3) Other extensification of farming systems	-	-
a. Reduction, better management of fertilisers	-	214-J BO Water
b. Reduction, better management of plant protection products	-	214-A Mech. onkruid 214-B Duurzaam koolzaad 214-E Sierteelt
c. Extensification of livestock	-	-
4) Diversification of crop-rotations, maintenance of set-aside areas;	-	214-D Vlinderbloemigen
5) Reduction of irrigated areas and/or irrigation rates, limitation of draining;	214-L Inrichtingsm water	-
6) Actions to conserve soil (e.g. labour techniques to prevent/reduce soil erosion, green cover, conservation agriculture, mulching);	214-I Erosiebestrijding	-
7) Creation, upkeep of ecological features (e.g., field margins, buffer areas, green cover, hedgerows, trees);	214-G Perceelranden 214-K Landschapsel	-
8) Upkeep of the landscape and maintenance of high nature-value farmland areas, including the conservation of historical features (e.g., stonewalls, terraces, small wood).	-	-
a. Management of pastures (including limits on livestock stocking rates, low-intensity measures, mowing) and creation of pastures (including conversion of arable crops).	-	-
b. Management of other high nature-value farmland areas (e.g., traditional orchards).	-	-
9) Actions to maintain habitats favourable for biodiversity (e.g. leaving of winter stubbles in arable areas, adaptation of mowing dates).	214-H Soortenbescherming	-
10) Genetic resources	-	-

a. Maintenance of local endangered breeds;	-	214-C Rund, schapen
b. Protection of rare plant varieties under threat of genetic erosion	-	214-C Hoogstam
11) Other (e.g., use of integrated environmental planning)	-	-

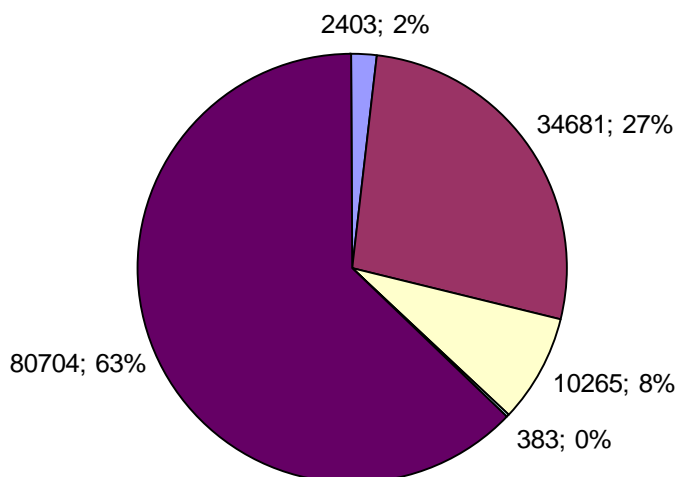
In figuren 24 tot 27 wordt een overzicht gegeven van de Vlaamse agromilieumaatregelen in de Europese categorieën.

Wat de PDPO I onderverdeling betreft voor de PDPO I contracten die doorliepen in 2007 valt op dat 60% van de contracten en 63% van de oppervlakte onder te verdelen zijn in de ‘andere’ categorie, met name de maatregelen “vlinderbloemigen” en “groenbedekking”. Beperkingen van productiemiddelen is de tweede belangrijkste categorie, gevolgd door Landschap/Natuur.

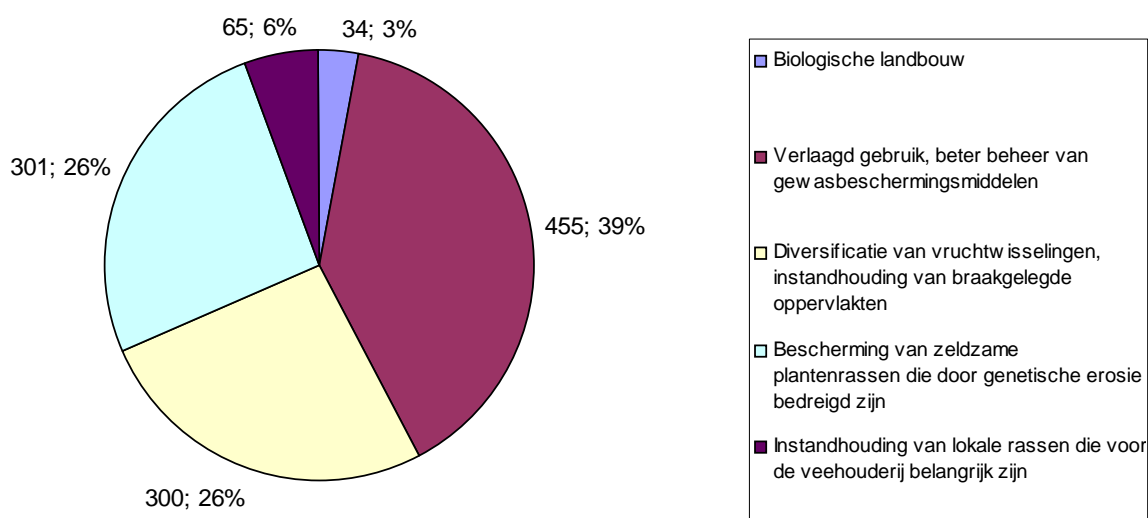
In 2007 werden geen nieuwe contracten afgesloten door de VLM en de figuren aangaande PDPO II contracten geven dus enkel een beeld van de agromilieumaatregelen van MIB en ADLO. ‘Verlaagd gebruik en beter beheer van gewasbeschermingsmiddelen’ is de belangrijkste categorie, gevolgd door ‘diversificatie van vruchtwisseling’

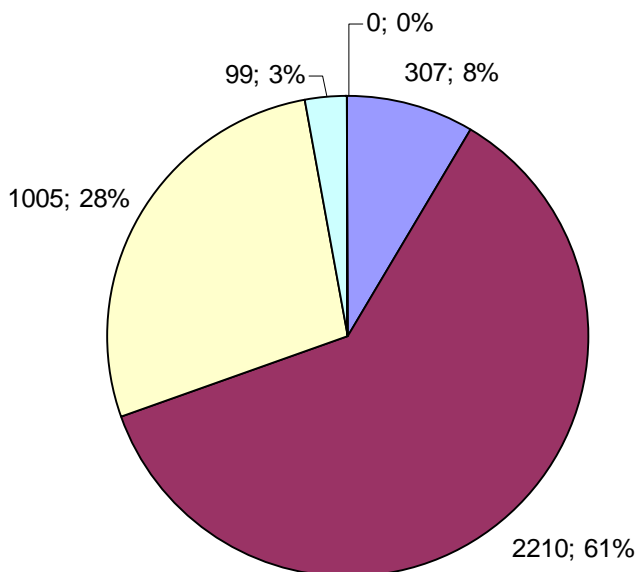
Figuur 24 Absolute en procentuele indeling in Europese categorieën van het aantal PDPO I contracten die doorliepen tijdens PDPO II in 2007

Figuur 25 Absolute en procentuele indeling in Europese categorieën van de oppervlakte (ha) van de PDPO I contracten die doorliepen tijdens PDPO II in 2007 (zelfde legende als figuur 24)

Figuur 26 Absolute en procentuele indeling in Europese categorieën van het aantal nieuwe PDPO II contracten

Figuur 27 Absolute en procentuele indeling in Europese categorieën van de oppervlakte van de nieuwe PDPO II contracten (zelfde legende als figuur 26)

4.4.2.6.2 Resultaatindicatoren

Voor de betekenis van de resultaatindicatoren voor de agromilieumaatregelen wordt verwezen naar §.4.2.4.

Op basis van de resultaatindicatoren kan gesteld worden dat 110.443 ha van de agromilieumaatregelen (16,3% van landbouwoppervlakte) bijdragen tot een verbetering van de waterkwaliteit in Vlaanderen. Dit is op de eerste plaats te danken aan “groenbedekking” en op de tweede plaats aan de “BO water”. 102.214 ha (15,1% van landbouwoppervlakte) van de agromilieumaatregelen dragen bij tot een verbetering van de bodemkwaliteit in Vlaanderen. Dit is op de eerste plaats te danken aan “groenbedekking” en op de tweede plaats aan de “BO water”. 46.694 ha (6,9% van landbouwoppervlakte) draagt bij tot het voorkomen van de marginalisering van gronden. Dit is vooral te danken aan “groenbedekking” (uitdovende maatregel) en “BO kleine landschapselementen”. “Groenbedekking” heeft een onrechtstreeks effect op het voorkomen van landmarginalisatie, “BO landschapselementen” heeft echter een rechtstreeks effect volgens de ex-ante evaluator. Hierbij heeft ex-ante evaluator de redenering gemaakt dat “behoud en verbetering van landschappen” in rechtstreeks verband staat met het voorkomen van landmarginalisatie. Tenslotte draagt 9.118 ha (1,3% van landbouwoppervlakte) van de agromilieumaatregelen in Vlaanderen bij tot de verhoging van de biodiversiteit. In oppervlakte draagt de “BO kleine landschapselementen” en “vlinderbloemigen” het meest bij tot de biodiversiteit, alhoewel er maar een matig verband bestaat tussen deze beheerovereenkomst en de biodiversiteit. De beheerovereenkomst soortenbescherming die sterk gericht is op de verhoging van de biodiversiteit neemt maar 7,5% van de totale oppervlakte die bijdraagt tot de biodiversiteit tot zijn rekening. De BO perceelsranden die ook een positief effect heeft op voor de akkervogels neemt 9% van de oppervlakte voor zijn rekening. De bijdrage tot klimaatverandering (2.852 ha of 0,4% van landbouwoppervlakte) is volledig te danken aan een indirect effect van de agromilieuverbintenis “vlinderbloemigen”.

4.4.2.6.3 Targets

Tabel 32 Oppervlakte (ha) agromilieumaatregelen dat bijdraagt tot de verschillende milieudoelinden in vergelijking met de doelstellingen voor de gehele programmaperiode

Milieudoelstelling	Target	Behaald in 2007	Procentuele deel
Biodiversiteit en HNVF	16.854	9.118	54 %
Waterkwaliteit	123.921	110.443	89 %
Klimaatverandering	3.712	2.852	77 %
Bodemkwaliteit	111.524	102.214	92 %
Landmarginalisatie	57.110	46.694	82 %

Voor de Vlaamse methodologie voor de bepaling van de verschillende bijdragen tot de milieudoelinden wordt verwezen naar hoofdstuk 4.2.4.

4.4.2.7 216. Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in kader van kaderrichtlijn water

In 2007 werden voor deze maatregel noch uitgaven gedaan noch dossiers goedgekeurd.

4.4.2.8 221. Bebossing van landbouwgronden

4.4.2.8.1 Outputindicatoren

In 2007 werden geen nieuwe dossiers goedgekeurd. Er vonden enkel uitbetalingen plaats voor dossiers daterend van de vorige programmaperiode. De totale oppervlakte waarvoor betalingen plaatsvonden bedraagt 523 ha. 99,5% betrof zuivere loofboomaanplantingen. Slechts 0,5% betrof een gemengde aanplanting van loof- en naaldbomen.

De opsplitsing van de uitgaven in gewoon gebied en probleemgebied was technisch niet mogelijk door het ontbreken van de GIS-laag van de beboste landbouwpercelen. Momenteel loopt een project om dit in de toekomst wel mogelijk te maken.

4.4.2.8.2 Resultaatindicatoren

Deze maatregel heeft een positieve bijdrage tot het terugdringen van klimaatverandering, tot biodiversiteit en waterkwaliteit. Hiervoor wordt de volledige oppervlakte gerekend waarop de maatregel correct werd uitgevoerd, gebaseerd op controlegegevens. Deze oppervlakte wordt volgend monitoringjaar doorgegeven bij betaling van de 2de schijf.

4.4.2.8.3 Targets

Tabel 33 Targets voor de outputindicatoren voor maatregel 221 Bebossing van landbouwgronden

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal begunstigden die steun krijgen voor bebossing van landbouwgronden	700	0	57 %
Output	Aantal hectaren landbouwgrond dat bebost werd	840	0	62 %

In 2007 werden enkel betalingen gedaan voor lasten uit het verleden, terwijl de targets opgemaakt werden voor dossiers goedgekeurd onder PDPO II.

Tabel 34 Targets voor de resultaatindicatoren voor maatregel 221 bebossing van landbouwgronden

Milieudoelstelling	Target	Behaald in 2007	Procentuele deel
Biodiversiteit en HNVF	832	NA	0 %
Waterkwaliteit	832	NA	0 %
Klimaatsverandering	832	NA	0 %
Bodemkwaliteit	0	0	0 %
Landmarginalisatie	0	0	0 %

Voor de Vlaamse methodologie voor de bepaling van de verschillende bijdragen tot de milieudoeleinden wordt verwezen naar hoofdstuk 4.2.4.

4.4.2.9 227. Niet productieve investeringen in bossen

4.4.2.9.1 Outputindicatoren

In totaal werden 61 dossiers uitbetaald, hierbij werd steun toegekend aan 60 unieke boseigenaars voor een totaal investeringsbedrag van 243.740 €

4.4.2.9.2 Resultaatindicatoren

De maatregel bestaat uit twee submaatregelen: “bebossing/herbebossing” en “ecologische bosfunctie”. Van de submaatregel ecologische bosfunctie werd 278 ha correct uitgevoerd. Deze oppervlakten draagt enkel bij tot het terugdringen van de achteruitgang van de biodiversiteit in Vlaanderen. Het effect van de submaatregel “bebossing/herbebossing” op de milieudoelstellingen wordt volgend jaarverslag doorgegeven bij betaling van de 2de schijf.

4.4.2.9.3 Targets

Tabel 35 Targets voor maatregel 227 niet-productieve investeringen in bossen

Milieudoelstelling	Target	Behaald in 2007	Procentuele deel
Biodiversiteit en HNVF	3039	278	9 %
Waterkwaliteit	35	NA	NA
Klimaatsverandering	35	NA	NA
Bodemkwaliteit	0	0	0 %
Landmarginalisatie	0	0	0 %

Voor de Vlaamse methodologie voor de bepaling van de verschillende bijdragen tot de milieudoeleinden wordt verwezen naar hoofdstuk 4.2.4.

4.4.3 As 3 – De leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie

Belangrijk: slechts een selectie aan indicatoren wordt in onderstaande figuren en tabellen toegelicht. Voor een overzicht van alle indicatoren wordt verwezen naar de indicatorentabellen in bijlage.

A-Diversificatie van landbouwactiviteiten naar niet-agrarische activiteiten

4.4.3.1 311-A. Investerings mbt diversificatie van landbouwactiviteiten

4.4.3.1.1 Outputindicatoren

In 2007 werden twee dossiers goedgekeurd die werden ingediend onder PDPO II regelgeving. Het betrof één dossier aangaande detailhandel en één aangaande de productie van hernieuwbare energie. De dossiers werden ingediend door personen van 25 jaar of ouder (één man en één vrouw).

Van deze dossiers werd ook het investeringsvolume gemonitord dat de som is van de overheidssubsidie en de privé-bijdrage. Het deel aangaande de overheidsuitgaven wordt boekhoudkundig gemonitord. Daar in 2007 de overheidssubsidies nog niet uitbetaald werden voor de betreffende dossiers, zijn deze nog niet afzonderlijk opgenomen in de monitoringtabel. De boekhoudkundige monitoring is echter niet mogelijk voor de privé-bijdragen (praktisch niet haalbaar). Daarom werd besloten om voor het investeringsvolume de subsidiabele investeringskost te rekenen (zoals ook in de vorige programmaperiode het geval was) die gekend is op het moment van de goedkeuring van het dossier. Dit is een inschatting van de som van de overheidsuitgaven en privé-uitgaven voor de subsidiabele investering.

In 2007 werden echter ook 183 dossiers goedgekeurd die ingediend werden voor januari 2007 onder PDPO I-regelgeving. Naar analogie met maatregel 112 ‘Vestiging van jonge landbouwers’ en 121 ‘Investerings in landbouwbedrijven’, worden dossiers ingediend onder PDPO I-regelgeving beschouwd als “verbintenissen van de vorige programmaperiode” en bijgevolg niet opgenomen in de Europese monitoringtabel voor wat de goedkeuringen betreft (enkel effectieve uitgaven in 2007 worden voor deze dossiers gemonitord). Uit deze gegevens blijkt ook dat 16% van de dossiers werden ingediend door een rechtspersoon. 7% van de dossiers ingediend door een natuurlijk persoon was een vrouw. 2% van personen welke een dossier ingediend hebben was jonger dan 25 jaar.

De betalingsgegevens in de tabel betreffen echter alle uitbetalingen in 2007, niet alleen deze van dossiers goedgekeurd in 2007. 93% van deze bedragen werd uitgekeerd onder de vorm van kapitaalsubsidies. Voor het jaar 2007 was het niet mogelijk om de effectief uitbetaalde rentesubsidies te linken aan de individuele dossier (e-VLIF pas operationeel vanaf 1 januari 2008). De 95.754 € uitbetaalde rentesubsidies werd daarom opgenomen in de “andere” categorie. Het bedrag onderverdeeld bij de categorie ‘andere’ (121.270 €) bestaat voor 21% aan kapitaalsubsidie voor dossiers die niet onder te brengen zijn in één van de categorieën en

voor 79% aan rentesubsidies voor dossiers waarvan de kapitaalsubsidie is ondergebracht in één van de categorieën. In de “andere” categorie van tabel 311 van de indicatoren tabellen (bijlage) werden echter ook de uitgaven voor zorgboerderijen opgenomen (zie verder).

58% van de uitgaven voor kapitaalsubsidie in 2007 betrof dossiers onder te verdelen bij ambachtelijke activiteiten, 27% bij toerisme, 10% bij detailhandel en 4% bij productie van hernieuwbare energie.

Dankzij het gebruik van het e-VLIF systeem, welke elektronisch informatie uitwisselt tussen de VLIF-administratie en de banken zal vanaf monitoringjaar 2008 de jaarlijkse effectief uitbetaalde rentesubsidies gelinkt kunnen worden aan de individuele dossiers.

4.4.3.1.2 Resultaatindicatoren

Op basis van het Landbouwmonitoringnetwerk (LMN) zal een uitspraak gedaan worden voor niet-landbouw bruto toegevoegde waarde van de gesteunde bedrijven. Op dit moment is de boekhouding nog niet afgesloten. In het volgende jaarverslag zullen de resultaten opgenomen worden.

Het aantal bruto banen dat gecreëerd werd kan enkel achterhaald worden door enquêtes. De haalbaarheid van een uitvoering van dergelijke enquêtes door de administratie wordt nagegaan. Mogelijk zullen deze pas in het kader van de mid-term evaluatie door de externe evaluator georganiseerd kunnen worden.

4.4.3.1.3 Targets

Tabel 36 Targets voor maatregel 311-A Investerings mbt diversificatie van landbouwactiviteiten

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal begunstigden	2.000	2	0,1 %
Output	Totaal investeringsvolume (€)	70.000.000	59.938	0,09 %
Resultaat	Stijging van de niet-landbouw bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (€)	0 % stijging	NA	NA
Resultaat	Bruto aantal jobs gecreëerd	NA	NA	NA

De lage realisatie van de targets in 2007 van de outputindicatoren is te verklaren door het gegeven dat enkel de dossiers ingediend en goedgekeurd onder PDPO II regelgeving in beschouwing werden genomen. De targets werden echter opgemaakt voor alle dossiers die in 2007 goedgekeurd werden inclusief deze ingediend onder PDPO I (vóór 1 januari 2007). Deze lage realisatie stelt zich enkel in 2007, volgend jaar is een sterke stijging van de betreffende outputindicatoren te verwachten.

4.4.3.2 311-B. Verlenen van zorg en activeren van zorgvragers op land- en tuinbouwbedrijven (uitdovende maatregel)

4.4.3.2.1 Outputindicatoren

De uitgaven voor deze maatregel (231.828 €) werden gerekend bij ‘andere’ categorie van de niet-landbouw activiteit. De uitgaven vermeld in de tabel zijn echter een sommatie van 25.516 € kapitaalsubsidie die werkelijk onder deze categorie valt, 95.754 € rentesubsidie voor verschillende dossiers van 311-A (VLIF) die om technische redenen niet aan de verschillende categorieën kan toegewezen worden en de 231.828 € subsidie voor zorgboerderijen (311-B). Naar analogie met de andere VLIF maatregelen (112, 121, 311-A) worden enkel geslacht en leeftijd doorgegeven van de begunstigden van goedgekeurde dossiers in 2007. In 2007 werden geen dossiers goedgekeurd van zorgboerderijen (uitdovende maatregel) en worden dan ook in de tabel geen geslacht en leeftijd doorgegeven van de begunstigden. In totaal vonden echter uitbetalingen plaats in 2007 voor 261 zorgboeren waarvan drie jonger dan 25 jaar en 40 van het vrouwelijke geslacht (15%).

4.4.3.2.2 Resultaatindicatoren

Voor de resultaatindicator zijn geen gegevens beschikbaar gezien het uitdovend karakter van de maatregel.

4.4.3.2.3 Targets

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal begunstigden	150	0	0 %
Output	Totaal investeringsvolume (€)	600.000	0	0 %
Resultaat	Stijging van de niet-landbouw bruto toegevoegde waarde van de landbouwbedrijven (€)	0 % stijging	NA	NA
Resultaat	Bruto aantal jobs gecreëerd	NA	NA	NA

Naar analogie met VLIF-investeringssteun voor diversificatie worden aantal begunstigden (en het geslacht en leeftijd ervan) en totale investeringsvolume enkel geteld voor goedgekeurde dossiers onder PDPO II. De targets zijn opgemaakt vóór de indiening van het programma. Daar tijdens de bilaterale besprekingen deze maatregel een uitdovend karakter kreeg toegewezen zijn deze targets dus niet meer relevant.

B-Gebiedsgerichte werking

4.4.3.3 313. Bevordering van toeristische activiteiten

4.4.3.3.1 Outputindicatoren

In 2007 werden 13 projecten goedgekeurd. Betalingen zijn er hiervoor nog niet gebeurd. Zes van de 13 projecten hebben betrekking op recreatieve infrastructuur, het ontwikkelen van diverse activiteiten rond één thema, gebeurtenis of voorwerp. vier projecten hadden betrekking op de voorziening van kleine losse infrastructuur (infopunten, infoborden). Tot slot zijn er nog drie projecten goedgekeurd die vooral gericht zijn op de ontwikkeling van rurale gebieden via promotionele acties en door bekendmaking via verschillende communicatiekanalen.

De begunstigden zijn vooral provinciale en gemeentelijke besturen, met daarnaast nog enkele vzw's die volledig gericht zijn op het organiseren van toeristische evenementen.

4.4.3.3.2 Resultaatindicatoren

Het bruto aantal gecreëerde jobs en het bijkomende aantal toeristische bezoeken zal doorgegeven worden bij afsluiting van de projecten.

4.4.3.3.3 Targets

Tabel 37 Targets voor maatregel 313 Bevordering van toeristische activiteiten

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde nieuwe toeristische acties	182	13	7%
Output	Totaal investeringsvolume	8.190.000 €	0	0%
Resultaat	Stijging van de niet-landbouw bruto toegevoegde waarde van de bedrijven	NA	NA	NA
Resultaat	Bruto aantal jobs gecreëerd	NA	NA	NA
Resultaat	Bijkomend aantal toeristische bezoeken	NA	NA	NA

4.4.3.4 321. Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking

4.4.3.4.1 Outputindicatoren

In totaal werden 11 initiatieven goedgekeurd, waarvan zeven aangaande het opzetten van culturele en sociale infrastructuur, drie initiatieven aangaande de opvang van kinderen en één initiatief dat bij “andere” werd onderverdeeld en verschillende faciliteiten inhoudt die op termijn meer bezoekers naar het dorp moet halen. Er gebeurden geen betalingen in 2007 voor deze maatregel.

4.4.3.4.2 Resultaatindicatoren

Deze worden pas bij beëindiging projecten doorgegeven.

4.4.3.4.3 Targets

Tabel 38 Targets voor maatregel 321 basisvoorzieningen voor de economie en de plattelandsbevolking

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde acties	147	11	7%
Output	Totaal investeringsvolume	14.700.000	0	0%
Resultaat	Toename van het internetgebruik in ruraal gebied	NA	NA	NA
Resultaat	Aantal inwoners in ruraal gebied die van de basisvoorziening genieten	NA	NA	NA

4.4.3.5 322. Dorpskernvernieuwing en –ontwikkeling

4.4.3.5.1 Outputindicatoren

In 2007 keurde Vlaanderen 16 projecten goed in verband met dorpskernvernieuwing die zullen plaatsvinden in 14 Vlaamse gemeenten. Deze projecten hebben betrekking op fysieke wijzigingen (10) en op de bevordering van de sociale activiteit in de dorpen (6). Elk dorp wordt slechts éénmaal geteld. De sociale projecten hebben vooral tot doel om het dorp als ontmoetingsplaats en locatie voor sociaal contact te bevorderen. Het opfleuren van dorpspleinen, het aanleggen van groenvoorzieningen om zodoende meer dorpingen samen te brengen zijn daar voorbeelden van. De fysieke wijzigingen slaan op het visueel attractiever maken van het dorp door restauratie en onderhoud van bestaande gebouwen of optrekken van nieuwe gebouwen.

4.4.3.5.2 Resultaatindicatoren

Deze worden pas bij beëindiging projecten doorgegeven.

4.4.3.5.3 Targets

Tabel 39 Targets voor maatregel 322 Dorpskernvernieuwing en -ontwikkeling

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gemeentes waar acties plaatsvonden	112	14	12,5%
Output	Totaal investeringsvolume	15.225.000	0	0%
Resultaat	Inwonerstal van de plattelandsgebieden die profiteren van verbeterde voorzieningen	NA	NA	NA

4.4.3.6 323-A Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed

4.4.3.6.1 Outputindicatoren

Vlaanderen keurde voor deze maatregel 17 projecten goed, waarvan 14 projecten op cultureel erfgoed betrekking hadden. Voor de indeling van cultureel / natuurlijk erfgoed werd de afspraak gemaakt, dat natuurlijke elementen die bij een cultureel erfgoed horen, ook als cultureel erfgoed beschouwd dienen te worden (bvb kasteelvijvers, stuk groengebied rond kloosters). Natuurlijk erfgoed staat volledig los van het culturele voorwerp (bvb stukken natuurgebied of bosgebied). Voor deze projecten zijn nog geen overheidsbetalingen gebeurd.

4.4.3.6.2 Resultaatindicatoren

Deze worden pas bij de beëindiging van de projecten doorgegeven.

4.4.3.6.3 Targets

Tabel 40 Targets voor maatregel 323-A Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde landelijk erfgoed acties	182	17	9%
Output	Totaal investeringsvolume	5.460.000	0	0 %
Resultaat	Inwonerstal van de plattelandsgebieden die profiteren van verbeterde voorzieningen	NA	NA	NA

4.4.3.7 323-B. Landelijk erfgoed (uitdovende maatregel)

Voor deze maatregel vonden in 2007 geen betalingen plaats en werden ook geen dossiers goedgekeurd.

4.4.3.8 331. Intermediaire dienstverlening (opleiding en vorming van ruraal ondernemerschap)

4.4.3.8.1 Outputindicatoren

In 2007 keurde Vlaanderen 19 projecten rond opleiding en vorming van ruraal ondernemerschap goed. De projecten werden ingedeeld volgens het type vaardigheden die aangeleerd worden. zes projecten hebben betrekking op het ontwikkelen van managementcapaciteiten en op promotie van landbouwproducten, en drie op landschapsbehoud en bescherming van het milieu. De overige 10 projecten zijn heel divers en slaan op voorlichting over streekproducten, intermediaire dienstverlening rond zorgboerderijen of educatieve projecten.

4.4.3.8.2 Resultaatindicatoren

Deze worden pas doorgegeven bij beëindiging van de projecten.

4.4.3.8.3 Targets

Tabel 41 Targets voor maatregel 331 opleiding en vorming van ruraal ondernemersschap

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal deelnemende economische actoren aan gesteunde activiteiten	70	18	26%
Output	Aantal dagen opleiding voor alle deelnemers	210	0	0 %
Resultaat	Aantal deelnemers die met vrucht de opleidingsactiviteit volbrachten	NA	NA	NA

4.4.4 As 4 –Leader

4.4.4.1 413. Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit / diversificatie

4.4.4.1.1 Outputindicatoren

In Vlaanderen zijn 10 Plaatselijke Groepen (PG = LAG) samengesteld. De grootste van de LEADER-gebieden is de Westhoek, die 20% van het volledige Vlaamse Leadergebied inneemt. 127 Vlaamse gemeenten vallen in het Leader-gebied, dat 5.821 km² groot is, ongeacht of de gemeente volledig of gedeeltelijk in het gebied ligt. Er leven 1.191.884 inwoners in dat gebied, dat is één vijfde van de totale Vlaamse bevolking (NIS, 2007). Naast het Pajottenland zijn de andere Leader-gebieden Hageland, Haspengouw, Kempen en Maasland, Meetjesland-Leie-Schelde, MarkAante Kempen, Midden-Kempen, Tielts Plateau, de Vlaamse Ardennen en de Westhoek.

Voor alle gebieden zijn er momenteel 208 PG-leden actief. Deelprojecten zijn er voorlopig nog niet. Die kunnen vanaf 2008 ingediend worden.

4.4.4.1.2 Resultaatindicatoren

Deze worden pas bij beëindiging van de Leader-projecten doorgegeven.

4.4.4.1.3 Targets

Tabel 42 Targets voor maatregel 413 Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit/diversificatie

Type indicator	Indicator	Doel 2007-2013	Gerealiseerd in 2007	Procentuele deel
Output	Aantal gesteunde plaatselijke groepen (PG's)	10	10	100%
Output	Totale oppervlakte PG-gebied	3500 km ²	5821 km ²	166%
Output	Totale bevolking in PG gebied	900.000	1.191.884	132%
Output	Aantal projecten gefinancierd door PG's	500	0	0%
Output	Aantal gesteunde begunstigden	200.000	0	0%

4.4.4.2 421. Samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden

Nog geen gegevens beschikbaar daar samenwerkingsprojecten pas mogelijk zijn na oproep door VLM in 2009.

4.4.4.3 431. Werking Plaatselijke Groepen

Nog geen gegevens beschikbaar, daar de selectie van de Plaatselijke Groepen pas gebeurde op 18 april 2008.

5 Samenvatting

Onderstaand rapport geeft een beeld van het eerste jaar van uitvoering van het nieuwe Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO II, 2007-2013). In het rapport ligt de grootste nadruk op de monitoringsgegevens voor de verschillende maatregelen. Er ging ook aandacht naar de activiteiten op het gebied van evaluatie en de uitvoeringsomstandigheden. Deze samenvatting is enkel gericht op de monitoringinformatie.

In totaal werd in 2007 86.512.788 € aan overheidsuitgaven uitgegeven voor de verschillende maatregelen. Hierbij komt echter nog 157.707 € voor technische bijstand zodat een totaalbedrag van 86.670.495 € bekomen wordt, dit is 13% van het geplande budget voor de ganse programmaperiode.

De overheidsuitgaven in 2007 zijn als volgt verdeeld over de verschillende assen: As 1: 73,6%, As 2: 24,5%, As 3: 1,9% en As 4: 0%. Dat de uitgaven van As 3 slechts 1,9% bedragen, is te verklaren door het ontbreken van uitgaven voor de gebiedsgerichte werking van As 3 in 2007. Voor As 4 werd niets uitgegeven. Door het ontbreken van deze uitgaven was het procentuele deel van As 1 in de uitgaven (73,6%) hoger dan de vooropgestelde 67%. Om dezelfde reden zijn de procentuele uitgaven voor As 2 (24,5%) hoger dan de vooropgestelde 17%. De onbenutte budgetten in 2007 blijven ter beschikking voor de volgende jaren. Binnen As 1 werd 90% van de uitgaven verdeeld via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voor de maatregelen “vestiging van jonge landbouwers” en “modernisering van landbouwbedrijven”. Het overige deel was vooral bestemd voor opleiding: cursussen, stages, korte vorming en sensibiliseringsprojecten. Binnen As 2 ging 94% van de uitgaven naar de agromilieumaatregelen. De uitgaven binnen As 3 zijn bijna volledig toe te schrijven aan de maatregel “diversificatie van landbouwbedrijven naar niet-landbouw activiteiten” (VLIF).

Er wordt vervolgens een kort overzicht gegeven van de belangrijkste monitoringsgegevens aangaande de verschillende maatregelen. Uitdovende maatregelen, met uitzondering van de agromilieumaatregelen, worden niet besproken.

In het kader van opleiding werden vooral starters- en vormingscursussen rond ICT, management/marketing en landbouwtechnieken georganiseerd. In totaal hebben 5.292 landbouwers en loonwerkers in 2007 één of meerdere cursussen of stages gevolgd. Aan 4.192 unieke deelnemers werden 4.815 diploma's en getuigschriften uitgereikt. Thema's bij de korte vorming of infomomenten waren vooral landbouwtechnieken, maar voor een belangrijk deel ook landschapsbehoud en -verbetering / milieubescherming en management / marketing. In totaal hebben 182.059 (niet-unieke) personen deelgenomen aan een korte vorming.

De sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw werden hoofdzakelijk ingericht rond nieuwe technologische processen en innovatieve technieken inzake duurzaamheid en in mindere mate rond landschapsbehoud en -verbetering / milieubescherming. Het aantal niet-unieke deelnemers werd geschat op 18.750.

Voor de maatregel “vestiging van jonge landbouwers” werden in 2007 enkel uitgaven gedaan (10.788.168 €) voor dossiers daterende van vorige programmaperioden. Er werden zes nieuwe PDPO II-dossiers en 316 dossiers die ingediend werden onder PDPO I goedgekeurd. Voor het eerst werd met een GIS-applicatie nagegaan hoeveel landbouwbedrijven met vestigingssteun gelegen zijn in Less Favoured Area (LFA), dit zijn bedrijven in Kwetsbaar Gebied Natuur met nullbemesting. Slechts 0,2% van de uitbetaalde steun was bestemd voor bedrijven waarvan de percelen voor meer dan 50% gelegen zijn in LFA-gebied.

Voor de “bedrijfsadviessystemen” werden 25 dossiers voorlopig goedgekeurd. De inhoud van deze adviezen zal echter pas in 2008 bekend zijn, nadat ze effectief gegeven werden. De uitbetalingen in 2007 betreffen lasten uit het verleden voor de PDPO I-maatregel waaronder de “milieumodule” en “bedrijfsleidingsadvies” werden gerekend en hebben betrekking op 3.154 landbouwers.

Voor de maatregel “modernisering van landbouwbedrijven” werden in 2007 enkel uitgaven gedaan (46.567.684 €) voor dossiers daterende van vorige programmaperioden. In 2007 werden 57 nieuwe dossiers goedgekeurd. De belangrijkste bedrijfstypes in deze dossiers waren: gemengde bedrijven (23), melkveebedrijven (12) en tuinbouwbedrijven (11). In 2007 werden daarnaast 3.680 dossiers goedgekeurd daterende van PDPO I. Voor het eerst werd aan de hand van een GIS-applicatie nagegaan hoeveel bedrijven met investeringssteun gelegen zijn in LFA-gebied. Slechts 0,02% van de uitbetaalde steun was bestemd voor bedrijven waarvan de percelen voor meer dan 50% gelegen zijn in LFA-gebied. 4,3% van de bedrijven waarvan in 2007 het investeringsdossier goedgekeurd werd, zijn voor meer dan 50% van bedrijfsoppervlakte gelegen in Natura-2000 gebied.

In 2007 werden voor 1.256 bedrijven met nulbestedingspercelen gelegen in Kwetsbaar Gebied Natuur compenserende betalingen uitbetaald voor een totale oppervlakte van 3.114 ha. 568 van deze bedrijven zijn eveneens gelegen in Natura-2000 gebied voor een totaal van 1.511 ha.

In 2007 werd 19.926.458 € agromilieusteun uitbetaald. 46% van deze uitgaven was bestemd voor beheerovereenkomst (BO) water en 19% voor de uitdovende maatregel “groenbedekking”. Qua oppervlakte maakt de uitdovende maatregel “groenbedekking” nog steeds 45% uit van het areaal en 57% van het totale aantal contracten. Het totale areaal agromilieumaatregelen is met 4.187 ha achteruitgegaan. Dit is op de eerste plaats te wijten aan de uitdovende maatregelen “groenbedekking” en “pitfruit” en op de tweede plaats aan de onmogelijkheid om in 2007 nieuwe contracten af te sluiten voor de beheerovereenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) ter vervanging van vijfjarige contracten die in 2006 afliepen. Dit had vooral impact op de BO kleine landschapselementen. In 2007 was er duidelijke stijging voor het areaal vlinderbloemigen en BO erosie en een lichte stijging van het areaal hectaresteen biolandbouw en hoogstamboomgaarden. Op basis van de databank van het geïntegreerd controle- en beheerssysteem (GBCS) werd berekend dat op 121.031 ha of 17,91% van de totale landbouwoppervlakte in Vlaanderen één of meerdere agromilieumaatregelen werden uitgevoerd waarvan 11,48% gelegen in Natura-2000 gebied en 4,52 % in Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) gebied.

Voor de maatregel “bebossing van landbouwgronden” werden in 2007 geen nieuwe dossiers goedgekeurd. Er vonden wel betalingen plaats voor dossiers daterende van de vorige programmaperiode voor de bebossing van 523 ha landbouwgrond waarvan 99,5% loofboomaanplantingen.

Voor de maatregel “niet-productieve investeringen in bossen” werden 61 dossiers uitbetaald voor 60 unieke boscigenaars. De submaatregel “ecologische bosfunctie” bedroeg 278 ha.

Voor de maatregel “investeringen m.b.t. diversificatie van landbouwactiviteiten” werd in 2007 enkel uitgaven gedaan (1.451.162 €) voor dossiers daterende van PDPO I. 93% van dit bedrag werd uitgekeerd onder de vorm van kapitaalsubsidie. 58% van de uitgaven voor kapitaalsubsidie had betrekking op dossiers aangaande ambachtelijke activiteiten, 27% aangaande hoevertoerisme, 10% aangaand detailhandel en 4% aangaande productie van hernieuwbare energie. Er werden in 2007 twee nieuwe PDPO II dossiers goedgekeurd, terwijl er 183 goedgekeurd werden daterende van PDPO I.

Wat de gebiedsgerichte werking van As 3 betreft werden in totaal 76 projecten goedgekeurd verspreid over de verschillende maatregelen. Er vonden geen uitbetalingen plaats in 2007.

LEADER (As 4) is pas van start gegaan in 2008 met de oprichting van 10 LEADER-gebieden. Eén vijfde van de Vlaamse bevolking woont in een LEADER-gebied. Projecten kunnen pas starten in de loop van 2008.

Referenties

Administratie Land- en Tuinbouw. (2000). Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen (PDPO), periode 2000-2006

Carels K., Platteau J. , Samborski V. & Gijsegem D. (2007) ProgrammeringsDocument voor PlattelandsOntwikkeling (PDPO) 2000-2006: Een terugblik, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

Departement Landbouw en Visserij. (2008). Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen (PDPO), periode 2007-2013

<http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?fid=72>

European Commission (2006a). Guidance document.
http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/eval/index_en.htm

European Commission (2006b). Guidance document, Annex 1 - B Evaluation Guidelines. AGRI-2006-63618-00-02-NL-TRA-00.DOC

http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/eval/index_en.htm

European Commission (2007a) Common indicators for monitoring and evaluation of rural development programmes 2007-2013 Part I: Explanatory guidelines

European Commission (2007b) Common indicators for monitoring and evaluation of rural development programmes 2007-2013 Part II: Common indicator tables

IDEA Consult (2006). Ex ante evaluatie van het PDPO 2007-2013, Brussel.

Dumortier M., De Bruyn L., Hens M., Peymen J., Schneiders A., Van Daele T. en Van Reeth W. (red.) (2007). Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek nr. 4, Brussel.

Lijst afkortingen

ADLO	Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling
AMS	Afdeling Monitoring en Studie
ANB	Agentschap Natuur- en Bos
BO	Beheerovereenkomst
CCEP	Coördinerende Cel Europees Plattelandsbeleid
CMEF	Common monitoring and evaluation framework
EC	Europese Commissie
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GTEK	Gemeenschappelijk toezichts- en evaluatiekader
INBO	Instituut voor Natuur- en bosonderzoek
LFA	Less Favoured Area
MIB	Afdeling Markt- en Inkomensbeheer
NA	Not Available
SFC	Structural Funds Common system
VEN	Vlaams Ecologisch Netwerk
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLM	Vlaamse Landmaatschappij

Lijst contactpersonen

Coördinerende Cel Europees plattelandsbeleid (CCEP):

Patricia de Clercq

Els Soenen

Vlaams Betaalorgaan:

Kris Heyse

Beheersdiensten:

Dienst	Nr	PDPO-maatregel	Contact
ADLO	111A	Opleiding in de landbouw	Steenberghen, Jean
ADLO	111C	Sensibiliseringsprojecten duurzame landbouw	Van der Elst, Herman; Lapage, Els
ADLO	111 D	Opleiding in de biologische landbouw	Theunissen, Ann
SI	112	Vestiging van jonge landbouwers	Dekelver, Peter; De Laender, Daniel
SI	114	Bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers	Torfs, Kim; Vankerckvoorde, Daniel
SI	121	Investeringen in landbouwbedrijven	Dekelver, Peter; De Laender, Daniel
SI	123	Verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten	Geerts, Rudy ; Blommaert, Veerle
ADLO	123B	Steun voor samenwerking bij de ontw. en afzet van landbouwproducten met een innovatief karakter	Ryckaert, Ivan
ALBON	125	Infrastructuur ontwikkeling	Van Roy, Johan
ADLO	132	Deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen	De Smit, Lieve
ADLO	133	Voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS	De Smit, Lieve
VLM	212	Vergoeding natuur voor percelen buiten Natura 2000 gebied	Vandenbergh, Günther
VLM	213	Vergoeding natuur	Vandenbergh, Günther
MIB	214A	Introductie van technieken die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verminderen waaronder mechanische onkruidbestrijding	Butaye, Katleen; Bockstal, Anja; Van Waes, Lieven
MIB	214B	Duurzaam telen en gebruiken van koolzaad en andere gewassen voor energiedoeleinden	Butaye, Katleen; Bockstal, Anja; Van Waes, Lieven
ADLO	214C	Behoud van met uitsterven bedreigde lokale veerassen en variëteiten van hoogstamboomgaarden	Nuyts, Joris; Nijs, Katrien
MIB	214D	Introductie van vlinderbloemige gewassen in het silagevoeder voor een meer grondgebonden Vlaamse veehouderij	Butaye, Katleen; Bockstal, Anja; Van Waes, Lieven
MIB	214E	Reductie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de sierteelt	Butaye, Katleen; Bockstal, Anja; Van Waes, Lieven
MIB	214F	Hectaresteen voor biologische landbouwproductie	Butaye, Katleen; Bockstal, Anja; Van

			Waes, Lieven
VLM	214G	Beheerovereenkomst Perceelsrandenbeheer	Vandenbergh, Anneleen
VLM	214H	Beheerovereenkomst Soortenbescherming	Vandenbergh, Anneleen
VLM	214I	Beheerovereenkomst Erosiebestrijding	Vandenbergh, Anneleen
VLM	214J	Beheerovereenkomst Water	Vandenbergh, Anneleen
VLM	214K	Beheerovereenkomst Herstel, Ontwikkeling en Onderhoud van Kleine Landschapselementen	Vandenbergh, Anneleen
VLM	214L	Inrichtingsmaatregelen door landbouwers in kader van kaderrichtlijn water	Vandenbergh, Anneleen
MIB	214M	Groenbedekking	Butaye Katleen; Bockstal Anja; Van Waes, Lieven
MIB	214N	Mechanische onkruidbestrijding gecombineerd met rijbespuiting	Butaye Katleen; Bockstal Anja; Van Waes, Lieven
MIB	214O	Geïntegreerde productiemethode voor pitfruit	Butaye Katleen; Bockstal Anja; Van Waes, Lieven
ANB	221	Bebossing van landbouwgronden	Van Doorslaer, Ben
ANB	227	Niet productieve investeringen in bossen	Van Doorslaer, Ben
ADLO	311B	Verlenen van zorg en activering van zorgvragers op land- en tuinbouwbedrijven	Maes, Ilse; Wellemans, Koen
SI	311A	Investeringen mbt diversificatie van landbouwactiviteiten	Dekelver, Peter; De Laender, Daniël
ALBON	313A	Bevordering van toeristische activiteiten	Van Roy, Johan
ANB	313A	Bevordering van toeristische activiteiten	Meeuwis, René
VLM	321	Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking	Vantomme, Nadine
VLM	322	Dorpskernvernieuwing- en ontwikkeling	Vantomme, Nadine
ALBON	323A	Instandhouding- en opwaardering van het landelijk erfgoed	Van Roy, Johan
ANB	323A	Instandhouding- en opwaardering van het landelijk erfgoed	Meeuwis, René
ALBON	323B	Landelijk erfgoed	Van Roy, Johan
ANB	323B	Landelijk erfgoed	Meeuwis, René
VLM	331	Intermediaire dienstverlening (opleiding en vorming van ruraal ondernemerschap)	Vantomme, Nadine
VLM	413	Lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit / diversificatie	Lenaerts, Maarten
VLM	421	Samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden	Lenaerts, Maarten
VLM		Plaatselijke Groepen	Lenaerts, Maarten

Lijst artikel 82

Artikel uit de Kaderverordening	Pagina
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 a)	8
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 b)	27
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 c)	23
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 d)	14
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 e)	9
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 f)	9
Verordening (EG) nr. 1698/2005, artikel 82 g)	27

Indicatorentabellen (Excel)

Tabellen met gemeenschappelijke indicatoren voor het toezicht op en de evaluatie van de programma's voor plattelandsontwikkeling